

თამაზ გოდერძიშვილი

ინსცენირებები

გამომცემლობა „კენტავრი“
თბილისი
2020

ჯაყოს სიზნები

რომანი ორ ნაწილად

ინსცენირება თ. გოდერძიშვილისა და თ. ჩხეიძის

მოქმედნი პირნი:

თეიმურაზ ხევისთავი — ნათავადარი

მარგო ხევისთავი — ამისი ცოლი

ივანე — მღვდელყოფილი

ნინიკა

ილა — გლეხები

თედო

ჯაყო ჯივაშვილი — თეიმურაზის ნამოურავალი

ნინა — ჯაყოს მესამე ცოლი

ქეშელა — ჯაყოს სახლიკაცი

მღვდელი

მოქმედების დრო — 1924 წელი

პირველი მოქმედება

პირველი ეპიზოდი

თეიმურაზი — გამ... გამარჯობა, ჯაყო! სადა ხარ., კაცო! სად დაიკარგე? „და ნათავადარი თეიმურაზ ხევისთავი ღიმილით და ხელგაშლით გადაელობა თავის ნახიზნარსა და ნამოურავალს — ჯაყო ჯივაშვილს, რომელმაც ქული მარდად მოიშვლია და ბუმბულზე გაზრდილი და წიგნებით შეჭმული ნაბატონევის ხელები თავის თათში ჩაბლუჯა“.

— საკ-ვირველია! საოც-ცარია!

„ერთ დროს ნათავადარ თეიმურაზ ხევისთავს ლიახვის ნაპირზე, სოფელ ნაშინდარში პაპისეული ციხე-დარბაზი, ქვიტკირის მოზრდილი ბოსელი, მუხის ბელელი, მარანი, ბაღ-ვენახი, კაკლის დიდი ჭალა და სამიოდე ათასი დღიური სახნავი ჰქონდა.

მასვე ეკუთვნოდა ოთხი ათასი დღიური ხელუხლებელი ნაძვნარი, რომელიც მამამისმა ავთანდილმა ისე შეინახა, რომ ერთი ხეც არავის მოაჭრევინა; როცა ავთანდილი გარდაიცვალა და თავისი მეუღლეც თან წაიყოლა, ერთადერთმა მემკვიდრემ ახალგაზრდა თეიმურაზ ხევისთავმა დაიბარა ბავშობიდან მათთან შესიზნული მენახირე, ხოლო შემდგომ მოურავად დაწინაურებული ჯაყო ჯივაშვილი და უთხრა: „ხალხს ღალას ნუ გამოართმევ, თორემ ჩემი მტრები ისარგებლებენ და გაზეთში გამლანძღავენ, საქვეყნოდ თავს მომჭრიან. გაიგე, ტყეც და სახნავ-სათესიც ხალხს უნდა ეკუთვნოდესო“. ხელმარჯვემ, ჭკვიანმა, ყბედმა, ქვეშქვეშა და ხერხიანმა ჯაყომ ძალიან კარგად იცოდა, რომ მის ბატონს ღალისა და მაზანდისა არაფერი ესმოდა. ჯერ ბატონი დააჯერა, გლეხებმა ტყე ისე გაჩეხეს, ერთი ბუჩქიც არ დატოვესო და თეიმურაზმაც გადასწყვიტა, ამბის გასარკვევად ამ სიშორეს წასვლა ზედმეტიყო. მერე ჯაყომ ისიც დააჯერა ხევისთავს, ვითომ ხელსაყრელი აღარ ყოფილიყო საბალახოდ ქცეული მამულის დევნა და ის მამული ორას თუშნად გაჰყიდეს. ჯაყომ მეორე დღესვე ექვსი ათას მანეთად გაასაღა ხსენებული სანახები.

თეიმურაზი — ჭორობის გამოძიებისათვის არა მცალია, მამაო ივანე. სასახლის ჭერის თავზე სამი ყუთი აღმოვაჩინე გუჯრებითა და ძველი წიგნებით სავსე. საქართველოს ისტორიის მეჩვიდმეტე

საუკუნე გადმოვატრიალე, ზოგან ბუნდოვან ამბებს შუქი მოვფინე და ძველისძველი ქრონიკების უძველესი ვარიანტები აღმოვაჩინე.

ივანე – თავისი დროის აზრებით გაჟღენთილ ბატონს თავი დიდ მეცნიერად მოჰქონდა და დღე-ღამე წერა-კითხვაში ასწორებდა. მაგრამ ნაშინდრელი გლეხები მოსვენებას არ აძლევდნენ. *(ყაყანი, ხმაური)*.

თეიმურაზი – რა იყო? რა მ... მოხდა, ნინიკა?

ნინიკა – ძალიან მოდგა გლეხებს, ბატონო, ჯაყო!

თეიმურაზი – ჯაყო, რამდენჯერ მითქვამს შენთვის, გლეხებს ლბილად მოექცევი მეთქი!

ჯაყო – ლბილად არა! ახლა იმ ტურტლიანებს გაკოცებ კიდეცა!

თეიმურაზი – ნუ აკოცებ, მაგრამ ნურც დაჩაგრავ.

ჯაყო – ვინა? მე დაეჩაგრე გლეხები? მე კი არა, გლეხებმა დაჩაგრეს საწყალი ჯაყო, გლეხებმა! რამდენჯერ გცემეს ჯაყოსა! რამდენჯერ გაგიტყეს თავი!

თეიმურაზი – ჯაყო, ყური დამიგდე: ათჯერ მითქვამს შენთვის, რომ მე პ...პპოლიტიკური მოღვაწე ვარ. მე და ჩემი მტრები ერთმანეთს ვებრძვით. ამას წინათ, შენი ოინები გაიგეს და გ...გაზეთში გამწერეს. რა პასუხი უნდა გავცე ახლა ჩემ მტრებსა?

ჯაყო – რა პასუხი? ასე დასწერებდე: წადით თქვენი დედა და მამა-თქო!

თეიმურაზი – ჯაყო, ჯაყო! ნუ ხარ უზრდელი... აგეთი ლანძღვა არ შ... შეიძლება! გლეხოზა არ გადამკიდო, ჯაყო, ჩემზე ცუდი არავის ათქმევინო. არ დაგავიწყდეს, რომ ჩემი პ...პპოლიტიკური მტრები საბაბს ეძებენ ჩემს დ...დასამცირებლად და დ...დასამარხად...

ჯაყო – ბატონო, შენ უნდა წახვიდე აქედანა. მე და შენ ვერ მოვრიგდებით.

ივანე – თეიმურაზი დაფიქრდა და ტფილისში წამოვიდა. მას შემდეგ ნაშინდარის პატრონი – მუდამ მოუცლელი, ყოვლად გადაუდებელი საქვეყნო საქმით დატვირთული და პოლიტიკური გაზაფხულით გატაცებული – ორ-სამ წელიწადში ერთხელ ძლივს და ავიდოდა მამა-პაპეულ ნაშინდარში.

ნინიკა – აი, ასე ჩაუვარდა ნაშინდარი ჯაყო ჯივაშვილს.

ივანე – წინად რომ ჯაყო ჯივაშვილისთვის ვინაობა გეკითხათ, ბანჯგვლიან თათს მთისკენ გაიშვერდა და გიპასუხებდათ:

ჯაყო – იქაური ხარ, შენი წირიმე. საწყალი ჯაყო ობოლი ხარ,

არც ძმა გყავს, არც მამა, არც დედა, არც ბიძა. ჯაყოს მარტო საწყალი ქეშელა გყავს, შენი წირიმე.

ნინიკა – მერმე კი, როცა გლეხობას მიწის ციებ-ცხელება აუტყდა, მთაში ჯაყოს ძმებიც აღმოჩნდნენ და ბიძებიც. როცა დრო მოვიდა, მთებიდან მოულოდნელად კბილებამდე იარაღში ჩამსხდარი ხუთი ჯივაშვილი ჩამოვარდა.

ჯაყო – ქეშელა! გიშა! ტელა! მეშთა და ბრინკა!

ნინიკა – ნელ-ნელა ჯაყო ნაშინდარის თავიც გახდა, მსაჯულიც, ვექილიცა და მზრუნველიც!

(ენერგიული მუსიკა)

კიდევ გავიდა ხანი. კარდისფერი საქართველო დამუქდა და გაწითლდა!

ივანე – თეიმურაზი სიხარულით ცას დაეწია: სიცოცხლის ნატვრა შეუსრულდა, სამოთხის კარი გაეღო. დღედაღამე ქედმოგლეჯილი ღარბოდა, წითელ ბაირაღს იქნევდა და ჩახლეჩილი ხმით კიოდა:

თეიმურაზი – თ...თავისუფლებას გ...გაუძარჯოს! ვაშა! რევოლუციას გაუძარჯოს! ძ...ძირს მეფე და ძ...ძალადობა! მთელს ქვეყანაზე არავის არ ჰყოლია რუსისთანა ინტელიგენცია. ბედნიერი ხალხია, ბედნიერი!

ჯაყო – ჩვენი ხალხი ძალიან რევალცია ხალხია, შენი წირიმე. მუდამ მზადა ხარ, თოფი გესროლოთ მტრებსა და ყაჩაღებსა. ნაშინდარში ყველანი ძმები ხართ და ძმა-ბიწურად ცხოვრობთ. ჩვენ, შენი წირიმე, არაფერი არ გინდა ბოლშევიკებისაგან. მარტო ნალოგი ნუ წაიღებდე. წლეულს ძალიან ცუდი მოსავალი გქონდა. სულ დაგიღპა იქაურობა, შენი წირიმე, სულ!

ნინიკა – ჯაყომ ნატვრა შეისრულა და იმ სახლსა და ბალ-ვენახში არხეინად მოიკეცა. გულიც დაიმშვიდა, იარაღიდან ამოძვრა. დაიმკლავა და ისე დაძძვრა თავისი ნათესავები იმ მიწებს, როგორც მოსისხლე მტერს.

ჯაყო – ღმერთმა გაკურთხოს ბალშენიკების მთავრობაი, რომელმაც საწყალ ჯაყოს სახლიც მოგცა, ბაღიც, ვენახიცა და კარგი ზაკონიცა! ძირს ჟორდანია! აღარ გინდა ჯაყოს ბურჯუაძის მთავრობაი, აღარა! ღმერთმა გაცოცხლოს ჩვენი რევალცია! შეგეწიოს ჯაყოსა მისი მადლი და ანგელოზი!

ივანე – რადგან მამულის წყარო ჯერ თეიმურაზის ბედოვლათობით, მერმე კი რევოლუციის შემდეგ თანდათან დაშრა და ბოლოს სულაც მოისპო, თეიმურაზიც, მისი ოჯახიც და საქმეც

ზეთგამოღულ ჭრაქივით დაილივნენ და დადნენ.

თეიმურაზმა ჯერ მარგოს თვალმარგალიტი გაჰყიდა. და ბოლოს თავის მამა-პაპულ განძეულობასაც დაადგა თვალი. ის განძეულობა, რკინით ნაჭედ უზარმაზარ სკივრში ჩაწყობილი, ნაშინდარში ინახებოდა. რევოლუციის აბობოქრებაში თეიმურაზმა ის სკივრი მოითხოვა“.

ჯაყო – მოგკალი, სენი წირიმე, მოგკალი! ჯაყო საცხოვრებელი აღარა ხარ! მოგკალი, სენი წირიმე მე, მოგკალი!

თეიმურაზი – რა იყო, ჯაყო, რა მოხდა?

ჯაყო – დაილუპე ჯაყოი, მოკვდი ჯაყოი! ყაჩაღებმა სკივრი მოგტაცეს ჯაყოსა!!

თეიმურაზი – კარგი, ჯაყო, გგ...გაჩუმდი, მე უარესი მეგონა.

მარგო – ამაზე უარესი რაღა უნდა ყოფილიყო, თემურ! ის განძეულობა ათ წელიწადს მაინც გეცაცხოვრებდა.

თეიმურაზი – დამშვიდდი, ჯაყო. მე მეგონა, ცოლი ან შვილი მოგიკვდა მეთქი.

ჯაყო – შვილის სიკვდილი გერჩივნა ჯაყოსა! ნეტა ცოლ-შვილი დაგხოცოდა და ასეთი სირცხვილი არ გეწამა! ღმერთმანი, მართალს ამბობს ჯაყოი. ვაი, ჩემი ბრალი! ვაი, საწყალი ჯაყოი!

ივანე – „...დრო კვლავ მიდიოდა. დაკარგულ განძეულობის ხსოვნაც მიწელდა. ლუკმა-პურის შოვნა კი დღითი დღე ძნელდებოდა. თეიმურაზმა რომ მარგოს სამკაული და თავიანთი ნიშნობის ბეჭედიც კი გასცვალა ხმელა პურზე, ოჯახის ნგრევას მიჰყო ხელი და რიგ-რიგობით გაიტანა ბაზარზე ხალიჩები, როიალი, რბილი ავეჯი, თეთრეული, ფაიფური და ბროლის ჭურჭელი. ხოლო როცა თეიმურაზს ცხოვრებამ მიწამდე მოუღუნა კისერი და უღმობლად დაკეცა იგი, მოდრეკილმა მწიგნობარმა თავის წიგნებსაც წაავლო ხელი; იმ წიგნებს, რომელნიც თეიმურაზისათვის ღვიძლ შვილებს ედარებოდნენ. თეიმურაზმა თავის დროზე სამსახურიც სცადა, მაგრამ მალე იგრძნო და გაიგო, რომ სხვის სკამზე იყო ჩამომჯდარი. ახალმა ქვეყანამ და თეიმურაზმა ერთმანეთისა ვერაფერი გაიგეს. მხოლოდ მაშინ იგრძნო და გაიგო თეიმურაზმა, რომ იგი კარკახანია შეუდგა თავის გოლგოთას, რომლის მწვერვალი, შავის ნისლით დაბურული, ჯერ არც კი მოსჩანდა“.

(ენერგიული მუსიკა)

თეიმურაზი – გ...გამარჯობა, ჯაყო! სადა ხარ, კაცი! სად დაიკარგე?

ივანე – და ნათავადარი „თეიმურაზ“ ხევისთავი ღიმილით და ხელგაშლილი გადაეღობა თავის ნახიზნარსა და ნამოურავალს – ჯაყო ჯივაშვილს, რომელმაც ქუდი მარდად მოიშვლია და ბუმბულზე გაზრდილი და წიგნებით შეჭმული ნაბატონევის ხელები თავის თათში ჩაიბლუჯა“.

მეორე ეპიზოდი

თეიმურაზის ღარიბულად მორთული, ფარდით ორად გაყოფილი ბინა. შემოდინ თეიმურაზი და ჯაყო.

თეიმურაზი – მარგუში, მარგო, იც...ცანი ეს კაცი?

მარგო – (გამოდის ფარდის გადაღმიდან) მაგონდება... ვიცნობ... მაგრამ...

თეიმურაზი – ჯაყოა, მარგო, ჩვენი ჯაყო, ჩვენი ნათლიმაშა; აღარ გახსოვს?

მარგო – ღმერთო ჩემო!

ჯაყო – კნენა ნათლიას გახლავარ!

მარგო – სადა ხარ, ჯაყო? რას აკეთებ? სულ დაგვივიწყე, აღარა სჩანხარ.

ჯაყო – მუშაობ, შენი წირიმე, მუშაობ, მაშ! ბევრი საქმე გაქვს ჯაყოსა, ძალიან ბევრი. სოფელს პატრონობა გინდა. სამი დღეა ქალაქში დადიხარ, ჯაყოი მთავრობასთან იყავი, მაშა! ვერ მოიცალე, შენი წირიმე, თქვენთვისა.

თეიმურაზი – მთავრობასთან რა გინდოდა, ჯაყო?

ჯაყო – ახლა სოფლის „პოვერენია“ ხარ ჯაყოი, მაშა! სოფელს სკოლაც გინდა, ჩითიც, ნავთიც და მარილიცა. ღარიბი სოფელია ნაშინდარი, ამიტომ ჯაყომ თხოვე მთავრობასა, რომ ნალოგი არ წაიღო, თორემ სოფელს მოსავალი არა გქონდა. წრეულს ნაშინდარს სეტყვაც მოგივიდა, დიდი წვიმაც და გოლვაც. სულ გაგიფუწა მოსავალი, სულ!

მარგო – მეტისმეტად გამოცვლილხარ, ჯაყო, გასუქებულხარ.

ჯაყო – მაშ, მაშა! ძალიან გაიზარდე ჯაყო, შენი წირიმე, ძალიან გაიზარდე.

მარგო – ალბათ, კეთილი ცხოვრება, გექნება, იმიტომ გასუქებულხარ.

ჯაყო – რატომ არ გექნება ჯაყოსა კეთილი ცხოვრება, შენი წირიმე. ჯაყო ახლა კარგადა ხარ, ძალიან კარგადა ხარ. იმიტომ გასუქდი. ახლა ჯაყოს ბევრი გაქვს პურიც, ღუმაც, კარაქიც, რძეც და მაწონიცა. ჯაყოც მთელი დღე სწამ და სწამ, სწამ და სწამ! სუქდები და სუქდები. სუქდები და სუქდები. მაშა!

თეიმურაზი – *(ძილ-ბურანიდან)* მიირთვი, ინებე, ჩემო ჯაყო, ღვინო კიდევა მაქვს.

ჯაყო – ჩემი კნიაზი ისე არ გაღარიბდება, ჯაყოს ვერ დაუხვდებოდე.

თეიმურაზი – არც ისე გავკოტრებულვარ, რომ ჩემს ნათლულს ვერ დავალევინო... ოღონდ, ერთი თხოვნა მაქვს... კნიაზს ნუღარ მემახნი, თორემ ხომ იცი... ახლა სხვა დროა... ვინ იცის, რას იტყვიან.

ჯაყო – ფეხებზე გკიდია ჯაყოს ყველანი! რაც გინდა, ის იტყოდეს! შენ ჯაყოს ნათლია კნიაზი ხარ, მარგოც ნათლია კნეინა ხარ. დანარჩენი ჯაყოს ფეხებზე გკიდია! არავისაც არ გეშინია ჯაყოსა, მაშ, მაშა! ეხლაც დიდი საქმე გაგიკეთე ნაშინდარსა. მთავრობა მალე სკოლას გაგიხსნის იქა. წიწყინა ნინიკა ბრაზით გასკდები.

თეიმურაზი – მართლა, როგორ არის ჩემი ნათლული?

ჯაყო – ვინა? ნინიკა? კარგი ნათლულიცა გყოლია, ღმერთმანი, აგიკლო, ჯაყოს მოსვენებას აღარ გაძლევ. სულ იმასა ყვრი, თეიმურაზის სახლი ჯაყოს უნდა ჩამოგართვა და სკოლა და კაპრატივი უნდა გაგიხსნაო.

მარგო – ნინიკა?

თეიმურაზი – მარგო, აღარ გახსოვს ნინიკა?

მარგო – რომელი ნინიკა?

თეიმურაზი – ჩემი ნათლული, გგ...გაღმა სკოლაში რომ ვზრდიდი.

მარგო – არა, არ მახსოვს.

თეიმურაზი – ჩჩ...ჩემი ნათლული, მარგო, ჩემი ნათლული. ჩვენ რომ ჯჯ...ჯვარი დავიწერეთ, ორჯერ თუ სამჯერ მოვიდა ჩვენთან.

მარგო – არ მახსოვს.

ჯაყო – არც გინდა გახსოვდე იმისთანა აბეზარი ბიჭი. ჯაყო უნდა გადაგასახლო და ჩემ ღვარეცში კაპრატივი გახსნა? კჩორტუ, კჩორტუ კაპრატივი! არ გინდა ჯაყოს კაპრატივი, არა მეთქი!

(მიმოიხედა. თითქოს ახლა შენიშნაო სიღარიბე) ძალიან, ძალიან გაღარიბდი, შენი წირიმე...

თეიმურაზი – ჰო, ჯაყო, გავღარიბდი, ძალიან გავღარიბდი. *(მარგოს შეჰყურებს)* ოჯახი დადნა, ჯ...ჯაყოჯან! ესაც ღნება და ილევა...

ჯაყო – კენინა-ჯან, ამ ოხერ ქალაქში რას აკეთებდე? მოდი, ჩემთან სტუმრად წამოხვიდოდე? ღმერთმანი, ჯაყო ისე შეინახავდა ნათლიებსა, როგორც ბატკნებსა, მაშ!

თეიმურაზი – მ...მადლობელი ვარ... მმ...მოვიფიქრებ.

ჯაყო – რალა ფიქრი გინდოდეს, მაგ ფიქრებმა გაგაფუწე, და დაგაბერე. *(მავიდაზე წამოწეა)*

თეიმურაზი – რრ...რას იტყვი, მარგო?

მარგო – ჩემთვის სულერთია, როგორც გერჩინოს, ისე გადასწყვიტე. *(გაბრაზებული გადის ფარდის იქით. თეიმურაზი ვერ ითმენს და გაჰყვება)*

თეიმურაზი – ქალაქში აღარ გვეცხოვრება. ყყ...ყელამდე ვალებში ვართ ჩაფლულნი. ლლ... ლუკმა პურსაც ვეღარ ვშოულობ. მართალია, თითქოს სამადლოდ მივდივართ ჯაყოსთან, მმ... მაგრამ ეს არაფერია, ბოლოს და ბოლოს ჯაყომ ჩემი ქონება მიითვისა, ზოგი ქურდობით და ზოგი ეშმაკობით. ესეც არ იყოს, სახლში ჯაყოს მუშა სჭირდება, შენ ოჯახში დატრიალდები, მეც დავეხმარები, ან სოფლის კანცელარიაში გავაკეთებ რამეს. *(მარგოს ელიძება)*. მარგო, ნუ დამცინი, ვინ იცის, როგორ მოეწყოს იმ სოფელში ჩვენი ცხოვრება. იქნებ, სწორედ იქ მოხდეს გარდატეხა. იქ გადაიშალოს ჩვენი ცხოვრების ისტორიის ახალი თაბახი. ადამიანი ზოგჯერ იქ იპოვის ბედს, სადაც არ ეძებს.

მარგო – შეიძლება...

თეიმურაზი – მაშ, თანახმა ხარ?

მარგო – არც თანახმა ვარ, არც უარს ვამბობ, შენვე გადასჭერი. მე გემორჩილები, მაგრამ თუ შენი საქმე უარესად წავიდეს, მე ნულარაფერს დამაბრალებ.

თეიმურაზი – ამაზე უარესი რალა იქნება. მეტი გზა არ არის, უნდა წავიდეთ.

მარგო – ღმერთო დიდებულო! ისევე ჩვენივე ნასახლარში, ჩვენივე ნამოჯავირეც უნდა შევეკედლოთ და ჯაყოს სამადლოთ უნდა გავინალოთ თავი?!

თეიმურაზი – ნუ იგესლები, მარგო. ამ ქვეყნად ყოველივე წარმავალია.

წყალნი წავლენ და წამოვლენ, ქვიშანი დ...დარჩებიანო.

მარგო – ჯერ-ჯერობით შენმა გადმოგდებულმა წყალმა ჩვენც წაგვიღო. ხოლო რომელი ქვიშანი დარჩებიან, ამის ნახვას ვერ კი მოვესწრებით.

თეიმურაზი – მოვესწრებით. ნუ ჩქარობ.

მარგო – რამდენი წელიწადია, სულ მაგას გაიძახი. ჯერ-ჯერობით კი იმასაც მოვესწარი, რომ ჯაყოს სამადლოდ გამიზადე თავი.

თეიმურაზი – მერე, მე რა ბრალი მედება?

მარგო – ათასი სხვა თუ შეეგება ახალ ცხოვრებას, რატომ შენ ვერ მოიდრიკე ეგ უხეში კისერი.

თეიმურაზი – არრრა-სო-დეს!

მარგო – მაშ ჯაყოს ზიზნობა გირჩევია?

თეიმურაზი – მირჩევნია, რაც მოსავალია – მოვიდეს!

მარგო – მე? მე რაღას მიპირებ?

თეიმურაზი – საცა მე ვიქნები, შენც იქ უნდა იყო.

მარგო – შენ კიდევ შეგრჩა რაღაც რწმენა, მაგრამ მე რომ აღარაფერი მჯერა.

თეიმურაზი – მაინც უნდა მომყვე, სამშვიდობოს გ...გავიყვან.

მარგო – არა მჯერა, თეიმურ, არა მჯერა შენი სამშვიდობო. გული ცუდს მეუბნება. ნუ მისდევ ჯაყოს, თავი დაანებე, თორემ იქნება ინანო. მერე რას აპირებ?

თეიმურაზი – ქვეყანა დიდია, გზას გ...გავიკაფავ.

მარგო – თუ ქალაქში ვერ გაიკაფე გზა, სოფელში რა უნდა გააკეთო? შენ ბრძოლისათვის და თავისუფალ შემოქმედებისათვის არა ხარ შექმნილი, თეიმურაზ!

თეიმურაზი – რატომ არა? განა აქამდე დამოუკიდებელი არ ვიყავი?

მარგო – დამოუკიდებლობას ნაშინდარი გაძლევდა. ისიც ვერ გამოიყენე. მამაპაპეული მამულიც ვერ შეინახე და გაჰყიდე. იმოდენა განძეულობაც ისე მოგპარა ჯაყომ, რომ კვალსაც ვერ მიაგენი.

თეიმურაზი – ჯაყოს ქურდობას ნუ აბრალებ, მარგო, საბუთი არა გაქვს.

მარგო – საბუთიც რომ გქონოდა, ხელიდან გაგივარდებოდა.

თეიმურაზი – მაშ რას მირჩევ?

მარგო – გამოაცხადე ლოიალობა და ერთგულად იმსახურე.

თეიმურაზი – როგორ მიბედავ, მარგო?

მარგო – გიბედავ, რადგან შენი ერთგული მეუღლე და მეგობარი ვარ.

თეიმურაზი – მაშ, პ...პოლიტიკურად თავი უნდა მოვიკლა, არა?

მარგო – თუნდ ეგრეც იყოს, რა მოგცა პოლიტიკამ?

თეიმურაზი – ჯერ არ...რაფერი, მაგრამ...

მარგო – არც შემდეგში მოგცემს.

თეიმურაზი – შეიძლება, მაგრამ სახელი?

მარგო – ვისთვის, ან რისთვის გინდა კერპი სახელი!

თეიმურაზი – ორგულობა და ორპირობა არ შ...შემიძლია, ეს შენც კარგად იცი.

მარგო – არც გაჩუმება შეგიძლია?

თეიმურაზი – ბევრჯერ ვცადე, მაგრამ ვერ მოვახერხე.

მარგო – თეიმურ, ქვეყანამ იცის, რომ უენებელი კაცი ხარ, რომ ჩიტსაც ვერ დააფრთხობ...

თეიმურაზი – მაშ რად ეშინიათ ჩემი?

მარგო – შენი არავის არ ეშინია.

თეიმურაზი – მაშ რად დამითხოვეს ათჯერ სამსახურიდან?

მარგო – იმიტომ, რომ ყბელი და ენაჭარტალა ხარ... კიდევ გირჩევ, გამოაცხადე ერთგულება, პირზე ხელი დაიდე და დადუმდი.

თეიმურაზი – არ შ...შემიძლია.

მარგო – მე ჩემი ვთქვი, ახლა შენ იცი. თუ ჩვენი საქმე კარგად ვერ წავიდეს, ისევ შენს თავს დააბრალე. *(პაუზა. სიჩუმეს ფარდის უკან მავიდაზევე თავჩამოდებული ჯაყოს გოლიათური ხვრინვა არღვევს.)*

მარგო – ერთი კვირის შემდეგ მარგომ თეიმურაზისაგან წერილი მიიღო: აქ სრული წესრიგი და მშვიდობიანობა ყოფილა. ყველანი თავაზიანად და პატივით დამიხვდნენ და შენც გელიან. რაც ზედმეტი ნივთი დაგვრჩა, წიგნების გარდა, ახლავე გაყიდე და წამოდი, ხოლო წამოსვლის დღე წინდაწინვე შემატყობინე, გკოცნი შენი თეიმურაზი.

მესამე ეპიზოდი

*პროვინციული სადგურის კუთხე
მარგო, ჯაყო*

ჯაყო — მშვიდობა შენი მობრძანება, კნეინა მარგო! გამარჯვება შენი! როგორ გიკითხებოდე ჯაყომა? როგორ ბრძანდებოდე?

მარგო — გამარჯვება, ჯაყო! გენაცვა, კნეინას ნულარ მეძახი. გაიგე, რომ კნეინობა აღარ არის, გადავარდა.

ჯაყო — არა, შენი წირიძე, სხვა კნეინები და კნიაზები გადავარდი, თორემა ჩემი ნათლია ჯაყოსთვის ისევ კნეინა ვიქნები, მაშ, მაშა.

მარგო — თეიმურაზი სადღაა, არ ჩამოვდა?

ჯაყო — თეიმურაზი არ ჩამოხვედი, შენი წირიძე. თეიმურაზი სახლში დარჩი და შენი თავი ჯაყოს მიანდე... ისე წაიყვანდე ჯაყოი ჩემ კნეინასა, რომ ზედ წიაც არ შეგაჯდებოდე. *(მარგოს ბარვს ჩამოართმევს)* წამობრძანდე, შენი წირიძე, აქეთ მობრძანდე.

მარგო — „ჩარდახიან განიერ ურემზე ლოგინია გაშლილი“. *(მუსიკა)* ჯაყო, ააჩქარე თორემ სადამომდე ვერ ავალთ.

ჯაყო — შენ ნუ გეშინოდეს, კნეინაჯან, ახვალთ, ისე ახვალთ, რომ მზე მაღლა იქნებოდე, მაშა! ხარებიც ცოლო ხარ, შენი წირიძე. იმ სიმორეზე მოგიყვანე, დაიღალე საწყალი ხარები, მაგრამ შენ არხეინად იქნებოდე. თორემა ჯაყო თუნდ ხელით წაგიყვანდე, მაშა! *(პაუზა)* *(იკნინის)* ეეეჰ, კნეინაჯან! თეიმურაზმა შენი ყადრი არ ვიცის, თორემა...

მარგო — რატომ, ჯაყო? რაში მეტყობა?

ჯაყო — იმაში, რომ გამხდარხარ, გენაცვალოს ჯაყოი, ძალიან გამხდარხარ!

მარგო — *(გადაიკისკისა)* რას ამბობ, ჯაყო? მე რომ გამხდარი ვიყო, თეიმურაზისა რა ბრალია?

ჯაყო — ვიცის ჯაყომ, ვიცის? კარგი ვაჟკაცის ხელში დედაკაცი გასუქდები, შენ კი... შენისთანა ქალი სხვანაირი მოვლა უნდა.

მარგო — რას ამბობ, ჯაყო?

ჯაყო — მართალს ამბობ ჯაყოი, მაშა, მართალსა! შენ კარგი წამა და სმა არა გქონდეს, იმიტომ გახდებოდე აგრე. არც თეიმურაზი ხარ ვაჟკაცი, ღონიერი არა ხარ ჩემი საწყალი კნიაზი. შენი სახლიც არ ვარგებოდე. შენ სულ ფარცა და ზავერდი გეცმოდე, მაშა!

მარგო — რა მასხარა ყოფილხარ, ჯაყო!

ჯაყო — ყელზე და ხელებზე სულ ოქრო-ვერცხლის ბეწვები უნდა გექნებოდეს, მაშ! შენი ქმარი ისეთი ღონიერი უნდა ვიქნებოდე, როგორიც ჯაყო ხარ, მაშ, მაშა!

მარგო — რა მასხარა ყოფილხარ, ჯაყო! ღმერთმა ხელი მოგიმართოს, ძლივს არ გამაცინე!

ჯაყო — მაშ, ხომ გაგაცინებლე ჯაყომა! მაშა, აგრე იცის ჯაყომა!

მარგო — ჯაყო, მაშ შენი ცოლი რომ ვყოფილიყავი...

ჯაყო — ჩემი ცოლი?! შენ რომ ჯაყოს ცოლი იქნებოდე?!

მარგო — პო, მე რომ შენი ცოლი ვყოფილიყავი, როგორ შემინახავდი? აბა მიაბზე, ჯაყო!

ჯაყო — ჰაი დედასა! შენ რომ ჩემი ცოლი იქნებოდე?... ჯაყოი სულ გაწმევდე ხინკალი, რძე და მაწონი. კიდეც კარაქი და ნალები, ღუპა და ერბოცა. მაშ, მაშა! მწვადიც გექნებოდა. კატლელტიცა, ჩიხირთმაცა... ჩიტის რძე რომ მოგინდებოდეს, ისიც გიშოვნიდე!

მარგო — ჩიტის რძეც? ღმერთო ჩემო, ეს რა კარგი ბატონი მეყოლებოდა! მაგრამ, ჯაყო, მე ფრანგულ საჭმელს ვარ მიჩვეული. „პოვარის“ დაქირავება დაგჭირდებოდა.

ჯაყო — პოვარისა? სამი პოვარი დაგიწერდე, სამი! მაშა! ჯაყოი ხავერდის ქართული კაბა ჩაგაცმევდე. მაგ წელზე ვერცხლის ქმარი შემოგარტყამდე...

მარგო — ვერცხლის ქმარი! ნეტა შენი ცოლი ვყოფილიყავი, ჯაყო!
(იციინს)

ჯაყო — რას იცინებოდე? შენ რომ მართლა ჯაყოს ცოლი იქნებოდე, შენც გაიხარებდე და ჯაყოცა. როგორც ნამდვილი კნეინა, ისე შეეინახავდე, მაშა! (პაუზა) მეც შენი კნიაზი გახდებოდე... ხუთი მოჯამაგირე დაგიყენებდე... ერთი კარგი ფაიტონიც გიყიდებოდე...

მარგო — არ მინდა ფაეტონი... მე ავტომობილი მომწონს.

ჯაყო — ატამაბილი იყოს რა, ეგეც გიყიდებოდე ჯაყოი, მაშა!

მარგო — ჯაყო, სად მოვედით?

ჯაყო — აქეთა სჯობდე, შენი წირიმე, აქეთ უფრო მოკლე გზა ვიქნებოდე.

მარგო — რა ვქნა, ჩვენი გზა პირდაპირ უნდა მიდიოდეს. შენ კი მარცხნივ მიუხვითე.

ჯაყო — რა გიშავს რა, შენი წირიმე მე, შენ არხეინად იქნებოდე, მეც ახლავე მოხვიდოდე. (პაუზა) გზა აგერეოდეს, ჯაყოსა, ნათლიაჯან.

მარგო – ახლა სადა ვართ, ჯაყო?

ჯაყო – ეშმაკმა ნუ ვიცის ხარების თავი! წალაში ხარ. ლიახვის ნაპირზე ხარ, შენი წირიმიე.

მარგო – რა ვქნა, აქა ხარ გაზრდილი და ამ მინდორში გზა როგორ აგებნა?!

ჯაყო – იმიტომ, რომ მე და შენ ლაპარაკობდი.

მარგო – რას შვრები, ჯაყო, ხარები უნდა გამოუშვა?

ჯაყო – მაშ! ახლა სადღა წახვიდოდე? ბნელა, შენი წირიმიე, არც გზა ვიცის ჯაყომა.

მარგო – მას რა ვქნათ?

ჯაყო – ნუ გეშინოდეს, შენი წირიმიე. ჯაყოს თოფიცა გაქვს, მაუზერიც, ხანჯალიც; ვინ გაბედავ რამესა?! ჯაყო აქ არ იქნებოდეს! დედას გიტირებ ყაჩაღსა ჯაყოი, დედასა! აბა, ვინც ვაჟუკაცია, ახლო მოხვიდოდე. აბა, მოხვიდოდე! (პაუზა) აგერ ჯაყოს ვარსკვლავი, გენაცვალე იმის მადლსა! გვერდითაც ნათლია მარგოს ვარსკვლავი მოგდეგს, გენაცვალე იმასაცა!

მარგო – ძილი ნებისა, ჯაყო!

ჯაყო – ღამე მშვიდობისა, კნეინაჯან. (ხანგრძლივი პაუზა) დაიძინე, მარგოჯან, გენაცვალოს ჯაყოი?

მარგო – არა, ჯაყო, არ მეძინება. (ჯაყო ურემზე აძვრება) ჯაყო, რა გინდა?

ჯაყო – სუ, შენი წირიმიე, სუ!.. არ დაიყვირებდე...

მარგო – ჯაყო, სად მოხვალ?

ჯაყო – ცოტა იქით, მიიწეოდე, მარგოჯან... საწყალ ჯაყოს შეგცივდა... ცოტა გაგათბობდე ჯაყოსა, გენაცვალოს იმის თავი.

მარგო – მაშ, მე გადავალ ურმიდან. (ჯაყო არ უშვებს)

მხეცო, რას შვრები?! პირუტყვო!.. ვერაგო!.. ავაზაკო!..

ჯაყო – კარგი, გენაცვალოს ჯაყოი, კარგი!.. აბა, რათ გინდებოდეს ჩხუბი! რა კნეინას საქმე ხარ ჩხუბი!... აბა, აქ ვინ მოგეშველებოდეს! სუ, შენი წირი მე, სუ! გაჩუმდებოდეს, თორემა...

მარგო – მხეცო!.. არამზადავ!.. გამიშვი... მიშველეთ! მიშველეთ!

მეოთხე ეპიზოდი

ჯაყოს კარმიდამო

ჯაყო, მარგო, თეიმურაზი

თეიმურაზი – მადლობა ღმერთსა! სადა ხართ, რად დ...
დაიგვიანეთ?

ჯაყო – ურემი გაგიფუწდეს, შენი წირიმე, ურემი! გუშინ ვერ
ამოხვედი.

თეიმურაზი – მაშ, ღამე სად გაათიეთ?

ჯაყო – ღამე ლევანაშენში გაათენებდე. ჩვენებიანთ თომასთან
იქნებოდე სტუმრად.

თეიმურაზი – მ...მარგო, ეგ რა არის? კ...კაბა სად დაიხიე? მხარზე
რალაც იარა გაქვს, მკლავიც ხომ არ დაგიშავდა?

ჯაყო – კნენა ურმიდან ჩამოხტებოდე, სენი წირიმე, კაბა წალს
მოედებოდე და ხელიც მიარტყამდე. არა გიშავს-რა, შენი წირიმე,
მალე მოგიჩვენებ ნათლიას.

(პაუზა)

თეიმურაზი – *(მარგოს)* აი, გ...გასინჯე, ნახე, რა დაემართა ჩვენს
უპატრონო სახლს. ვეღარ იცნობ ხვეისთავთა ნაუფლარს.
ძველი ავეჯეულობა და სურათები დახეულ-დახვრეტილი და
ჩამტვრეულია, ხარატით ნაკეთები და გრებილ-ხვეულით შემკული
მუხის ბოძები დაღურსმულნი და დაჭედილნი არიან ურიდოდ და
დაუნდობლად. სახლი გატენილია კასრებით, ქილებით, კოკებით,
კალათებითა და გოდრებით. ერთ კუთხეში გაურჩეველი სიმიწი
ჰყრია, მეორეში – გაურჩეველი ლობიო. ოთახების ზოგი
მორთულობა-სუზანები, სარკეები, ლბილი ავეჯი, ქანდაკებანი,
ხალიჩები და უძველესი შირაზის ჭურჭელი აღარსად მოსჩანს.
კედელში ჩატანებული მუხის ფართე განჯინები და საწიგნე სავსეა
მყრალი ლოგინით, ჯაგრით და მატყლით. აქა-იქ გაფანტულია
ხვეისთავთა გვარეულობის განთქმული იარაღი: ჯავშნები,
მუზარადები, პერანგები, სამკაულები, ჩაფხუტები და ათასნაირი
თოფი და მახვილი. ფიჩხსა და წნელს გორდა ხმლით სჩეხენ.
რამდენიმე ძველი ფარი სარქველის მაგივრად ჭურებისთვის და
კასრებისთვის დაუხურნიათ, ძველი ფრანგული და ყირიმული
ხარინებად გადაუკეთებიათ და ზედ აკიდოები ჩამოუკიდიათ.
სახლში არცერთი წიგნი აღარ მოიპოვება. მამაჩემის სურათი,

ფერებით ნახატი და მშვენიერ მოოქროვილ ჩარჩოში ჩასმული, ხონჩად არის გამოყენებული. ხატები და უძველესი წიგნების ყდები მწნილებისა და ყველის ქილებისათვის დაუსურავთ. სახლის უკან გაშენებული ყვავილნარი, სადაც წინათ იშვიათი ჯიშის კარდ-ყვავილი იყო მოშენებული, ახლა სავსეა დიდი ყვითელ-წითელი გოგრებით, მზესუჭვრიტეთი, სიმინდით და ლობიოთი.

მეხუთე ეპიზოდი

შემოდის ნინა

ჯაყო — აი, ესა კიდე ჩემი ცოლი იქნებოდე — ნინა...

თეიმურაზი — რამდენი შვილი გყავს, ჯაყო?

ჯაყო — ცხრა! მაშ, ცხრა შვილი გაგიკეთე ჯაყომა!

თეიმურაზი — ცხრა შვილი გეყოფა ჯაყო.

ჯაყო — რათ გეყოფა ცხრა? ჯაყოს ცხრა ბიწი კიდეც გეყოლება, მაშა! შენ რას იტყოდე, ნინა? *(ნინამ დაიდორცხვა და სწრაფი ნაბიჯით გავიდა)*

(მარგო, რომელიც ძლივს დგას ფეხზე, შებარბაცდება, ცუდად ხდება)

თეიმურაზი — არიქა, მომეშველენით! ნინა! წყალი! *(ყველაზე ადრე ჯაყო მიეჭრება და მარგოს ფეხზე დააყენებს, შეძევ ნინაც შემოიტანს წყალს და მოსულიერებულ მარგოს სკამზე დასვაძენ)*

ჯაყო — შენა, ნათლია, რატომ ერთ ბიწი არ გეყოლებოდეს?

თეიმურაზი — არ ვიცი, ალბათ, ღმერთს ასე სურს.

ჯაყო — ღმერთმა რა ვიცის შენი საქმე? შენ იქნებოდე ქალაბიწა; ღმერთს ნუ დააბრალებდე... ჯაყოს კი ცხრა გყავს, ცხრა... სამი ნაბოლარა მოუნათლავე დაგრჩა...

თეიმურაზი — მერე, რატომ არ მონათლე, ჯაყო?

ჯაყო — რათ უნდა მონათლო? ახლა ნათლობა მოდაში აღარა ხარ. ჯაყომ ვიცის ახლანდელი კანონი. ჯაყო ჭკვიანი კაცი ხარ. ჯაყოს მონათლულებიცა გყავს და მოუნათლავებიც. ვინ იცის, როდის დაგჭირდეს ჯაყოსა მოუნათლავი შვილები! მაშ, მაშა! *(შემოდის ივანე)*

ივანე – *(მხოლოდ თეიმურაზის გასავონად)* მაშ ასე წავივიდა საქმე, რომ სასხვისოდ გაგიხდა ეგ თავი. ვაი დედასა, ავთანდილ ხევისთავო, რას იფიქრებდი, რომ ოჯახი ასე დაგენგროდა?

თეიმურაზი – ნუ შეწუხდი, ჩემო ივანე. წყალნი წავლენ და წამოვლენ, ქვიშანი დარჩებიანო.

ივანე – მართალია, მაგრამ იმ ქვიშაზე გაგუდული თევზიც ბევრი მინახავს. წყლის წასვლის მოლოდინს ისევ ის გერჩივნა, რომ სამსახურში ფეხი მოგეკიდა, თორემ, ვინ იცის, იქნება წყალნი ან არ წავიდნენ, ან კიდევ ძალიან დაგვიანებით წავიდნენ. სანამ პეტრე მიეშველა, პავლეს ტყავი გააძვრესო, გამიგონია ცხონებულ მამაშენისგან.

ჯაყო – კნიაზო, სწამე, თორემა რაც ღალას არ გაძლევდე, იქნება იმ დღიდან შენც არ გაძლებოდე.

ივანე – ხალხო! სმენა იყოს და გაგონება! ეს ქვეყანა ასე ყოფილა მომართული: ერთი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბადნაროსო. ასე უთქვამს ღიდებულ შოთა რუსთაველს შვიდასი წლის წინა. ისიც უთქვამთ: წინანი უკანაი და უკანაო წინაო.

ნინიკა – დღეს მენა და ხვალ შენაო...

ივანე – წინათ თავად-აზნაურები გლეხებს უღელში აბამდნენ, ახლა კი ბედი შეტრიალდა.

ჯაყო – მაშ, მაშა! ახლა კნიაზებსა და აზნაურებს ჩვენ გავაწენებთ, მაშ!

ივანე – ცხოვრება შეიცვალა, რით არა სჯობია წინანდელ თავადებს ღლეკანდელი ჩვენი მასპინძელი? განა ჯაყოს აზნაურობა არ შეშვენის?! ჯაყოს ძალაც შესწევს და შნოც. ზოგს აზნაურს არც უწინ ეტყობოდა აზნაურობა, ახლა ხომ სულ დაიძირნენ და გადავარდნენ. ზოგი ჯანღონით, ჭკუით, გონებით, გავლენით და ქონებით აზნაურიც არის და თავადიცა! ასეთ აზნაურებს მე პატივსა ვცემ. წინანდელი ჩვენი თავადი კი... ჩვენი აზნაურები წყალწასალენი იყვნენ და აკი ჩაბარდნენ კიდევაც მიმაგალ დროსა! ქვეყანამ იცის, რომ ჯაყო ჯივაშვილი ისე დასტრიალებს ჩვენს ღარიბ-ღატაკ გლეხობასა, როგორც...

ილა – *(სუფრის ბოლოს ჩურჩული მოისმა)* ჰა, სთქვი!

ნინიკა – როგორც?

ივანე – ვინ მოსთვლის რამდენი მრუდე საქმე გაუსწორა ჯაყომ ჩვენს სოფელს და რამდენ გაჭირვებულ ქვრივ-ობოლს გაუმართა ხელი! ჩვენი იმედი გვაქვს, რომ ამდენი სიკეთის დამთესავი

ჯაყო არც შემდგომში დაიხვეს უკან და ისევ ძველებურად გაგვიწევს დახმარებას. მაშ, გაუმარჯოს ჩვენი სოფლის აზნაურს ჯაყო ჯივაშვილს!

ჯაყო – მაშ, მაშა! ჯაყო დიდი მადლობელი ხარ. თუ სოფელს გინდა, ჯაყო გემსახურებოდე, გაგიწევდე საწყალ ხალხს სამსახურსა, მაშ!

ილა – *(ნინიკას)* ნიძლავი, თუ ივანემ ხვალ ჯაყოს ტომარა ფქვილი არ გამოართვას.

თეიმურაზი – შეგვინახე, ჯაყო, დრო მოვა და გადაგიხდი!

ნინიკა – ძირს აზნაურები!

თედო და ილა – ძირს აზნაურები!.. არ გვინდა!.. ძირს!.. არ გვინდა!...

(ატყდა ჩოჩქოლი, მიწვე-მოწვეა)

თეიმურაზი – *(ნინიკას)* ნინიკა! ჩემი ხათრი შეინახე, ჩემი! არ ჩაერიო!

ჯაყო – *(თეიმურაზს)* სისხლისა ეშინიან თეიმურაზსა, შენი წირიმე, სისხლისა? ნეტა ამისთანა ვაჟკაცს კნიაზობა ვინ მოგცემდე? ქათამიც ვერ დაჰკლავდე, ქათამიცა შენა, თეიმურაზ, კნიაზი კი არა, ბრინკა ხარ, ბრინკა! *(ამის გავონებაზე ნინიკა, თედო და ილა ისევ გაიწევენ ჯაყოზე, მაგრამ ჯაყო იღრიალებს)* სმენა იყოს! გაჩუმიდებოდე! მე რომელი კნიაზი ხარ? ხომ არ გაგიჟდებოდე. ივანე ხუმრობდეს, თქვენ კი ვერ მიხვდებოდეს. სმენა იყოს! ჩვენი სტუმარი, ნათლია თეიმურაზი ლაპარაკი გინდა!

თეიმურაზი – დ... დაცავით ძ...მობა, მშვიდობა და ამხანაგობა! დ... დანარჩენი თვითონვე დ... დღალაგდება. ყველამ გ...გულში ჩ... ჩაიწერეთ, შ...შრომა და პატიოსნება, ღმერთმა ყველას მოგცეთ... მ...მშვიდობა და მოთმინება. *(ყველანი გავლენ ივანესა და თეიმურაზის გარდა).*

მეექვსე ეპიზოდი

თეიმურაზი – აი, საქართველოს გული. გადახედე, ივანე, დღევანდელ ქართლს, უწინდელ ქართლისა მეოთხედით აღარ არის.

ივანე – ისტორიამ დაანგრია ძველი ქართლი.

თეიმურაზი – ჰო, მეც მაგას ვამბობ. ვინ არ გადმოიარა იმის ზურგზე! სა...წყალი, მთელი ქვეყნისთვის შარავხად გადაიქცა.

როცა ქართლი ძლიერი იყო ს...საქართველოც ძლიერი იყო. ქართლი დაეცა და საქართველოც დასუსტდა. ქართლი იყო საქართველოს გული. ახლა კი დაბერებულ და დაყრუებულ ნაკაცარს მომაგონებს. წელში გაწყდა ქართლი.

ივანე — ნუ შეშინდი, თეიმურ, მე აქა ვცხოვრობ და აქაურობას შენზე უკეთ ვხედავ. ქართლიც იზრდება და მაგრდება. აბა, მოიგონე, უწინ რა იყო და ახლა რა არის. ქართლი მხოლოდ ახლა ამოდის მიწიდან, მრავლდება, ბალებს აშენებს, თვალს იფშენებს და სკოლებს ამრავლებს. გახსოვს, მე და შენ რომ გვინდოდა ნაშინდარში სკოლის დაარსება. მაშინ შენ აქაურობას თავი გააშორე. მე კი კინალამ ჩამაქვავეს — სკოლის გახსნაზე ხელი აიღეო. რაც მაშინ ვერ მოხერხდა, წრეულს შესრულდება. ნაშინდარს შემოდგომიდან სკოლა ექნება. არ გინდა იმ სკოლაში მასწავლებლად შეხვიდე?

თეიმურაზი — არას...სსოდეს!

ივანე — მაინც, რატომ?

თეიმურაზი — მიზეზი კარგად იცით. ოცი წელიწადი იმისთვისაც კი არ ვიმუშავე, რომ ბოლოს სოფ...ფუფლის მასწავლებლობით დავასრულო ჩემი სიცოცხლე და მ... მოღვაწეობა.

ივანე — მაშ ჯაყოს ზიზნობა გირჩენია?

თეიმურაზი — დასავლეთისაკენ გაიხედე, ივანე, გაიხედე, ცა რა მ... მშშენიერებით არის შემოსილი.

მეშვიდე ეპიზოდი

ჯაყოს კარ-მდამო

ჯაყო, ნინა, აივანზე თეიმურაზი და მარგო

ჯაყო — ქეშელა, აბა ხელი გაანძრევდეთ, წელი ნუ გიწყდებოდეს! (ნინას დიდი ტომარა აჰკიდა) აბა, გასწი. (ნინამ დაიკვნესა) ძალლი კოწლობით არ მოკვდები.

თეიმურაზი — ჯაყო, ეგრე რათა სტანჯავ შენს ცოლს? ძალიან ბევრი სამუშაო აქვს.

ჯაყო — დედაკაცი მუშაობისთვის არის გაჩენილი, მაშა!

თეიმურაზი — ყველანი მუშაობისთვის ვართ გაჩენილი, ჯაყო,

მაგრამ დედაკაცს უფრო ადვილი საქმე ერგო, რადგან მამაკაცზე სუსტია.

ჯაყო – დედაკაცი ხარ სუსტი? შენ რა გესმის? ბრინკა?! ქალაქელებმა გააუფუწეთ დედაკაცი, თორემ ჩვენ ჩვენი ძველი ადათი შეგინახეთ.

თეიმურაზი – *(კიბეებზე ჩამოდის ნინას მისაშველებლად)* ცოლო, ნინო, ჯაყო, ცოლო!

ჯაყო – ჯაყომ ცოლო არ ვიცის.

თეიმურაზი – ჯაყო, ახალი კანონით დედაკაცი და მამაკაცი თანასწორნი არიან.

ჯაყო – ვიცის, ჯაყომა, ვიცის!

თეიმურაზი – *(ნინას დაეწია და ტომარა ძლით ჩამოართვა)* ჯაყო, შენ ხომ ქრისტიანი ხარ?

ჯაყო – მაშ, ქრისტიანი ხარ, ჯაყოი.

თეიმურაზი – მაშ ყური მიგდე; სახარებაში სწერია, რომ...

ჯაყო – ვიცის, ჯაყომა, ვიცის! ჯაყომ სამჯერ დაიწერა ჯვარი. მღვდელმა სამჯერ გითხრა ეკლესიაში, რომ ქმარმა ცოლი უნდა დაგამინაო და აი, ასე უნდა შეინახო: *(ბუშტი უჩვენა)* აი, მაშ, მაშა!

(თეიმურაზმა ნინას ტვირთი თვითონ მიათრია ურმამდე).

ჯაყო – ნინა! ქალბატონს პოლსაპოჩკები გახადე! *(ნინა შეცბა. აივანზე სეირის საცქერლად გადმოყუდებული მარგო სწრაფად სავარძელში ჩაეშვა, გაიტრუნა. თეიმურაზმა გაოცებით შეხედა ჯერ ჯაყოს, მერე ნინას).* აბა ჩქარა!

(ნინა ნელა ავიდა აივანზე და მარგოს წინ დაიჩოქა...)

მერვე ეპიზოდი

ივანეს სახლი

ივანე და თეიმურაზი სუფრას შემოსხდომიან

თეიმურაზი – ოჰ, გული, გული! რკინის დროებაში ვცხოვრობთ, ჩემო ივანე, რკინისა! ამიტომ ახლა ყველაზე ძნელი საშოვნელი გული ყოფილა. სიყვარული მოკვდა, ჩემო ივანე, მოკვდა!

ივანე – რად მოკვდა, თეიმურ? მართალია, ანაფორა გავიხადე, მაგრამ ქრისტეს მოძღვრება ძვალ-რბილში მაქვს გამჯდარი.

საცა სიყვარული არ არის, იქ არც მეგობრობაა, არც ოჯახი, არც საზოგადოება და არც სახელმწიფო.

თეიმურაზი – მ...მართალია, მაგრამ ახლა სიყვარულის ნაცვლად ქვეყანაზე და ხალხის გულშიც სხვა რამ დაგ...გუბებულა. როგორ ცხოვრებენ ერთ გულში ასეთი თავგანწირული სიყვარული და ასეთი საშინელი მძულვარება და ზიზლი? ცეცხლი და წყალი ერთმანეთში არეულან და მშვიდობიანად შეწყობილან.

ივანე – ვისაც უყვარს, იმას სძულს კიდეც, ჩემო თეიმურ...

თეიმურაზი – არ მესმის, როგორ უნდა აშენდეს სიყვარული მძულვარებაზე.

ივანე – მე კი ასე მესმის: სიყვარული უეჭველად შობს შურს, იჭვსა და სიძულვილს; ვისაც უყვარს მოძმე თავისი, იმას უძირო სიძულვილით უნდა სძულდეს მტერი თავის მოძმესი.

თეიმურაზი – მაშ სიყვარული და სიძულვილი ერთმანეთის მშობლები ყოფილან, არა?

ივანე – არა, სიყვარულია სიძულვილის მშობელი, ხოლო სიძულვილი სიყვარულს ვერ შობავს. ქრისტიანული სიყვარული ღანდია, მოჩვენებაა. იგი განყენებული რელიგია გახლავს და მიწის ხალხს არ უდგება.

თეიმურაზი – ერთი მითხარი, ქართველ ხალხზე რას იტყვი, ივანე? ქრისტიანია იგი თავისი სულითა და ხასიათით?

ივანე – არა.

თეიმურაზი – სადაც სარწმუნოება არ არის, იქ ხომ არც სიყვარულია.

ივანე – მაგას ნუ იტყვი. დღევანდელი ქვეყანა ჩემთვის უცნაურია და გაუგებარი, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს ისიც სიყვარულზე შენდება.

ჯაყო – *(შეძრის)* შენი კნენა ძალიან ფინთად გაცვია, ჯაყო ფული გასესხებდე, ჩააცმევდე მარგოსა, თორემა შენი სირცხვილი ხარ.

თეიმურაზი – მადლობელი, ჯაყო, დიდი მადლობელი. ერთს ორად გ...გადაგიხდი, შენს სიკეთეს არასოდეს დავივიწყებ. ოდესმე ბედი ჩ...ჩემსკენ მოიხედვს...

ჯაყო – მაშ, ნათლია მარგო სტანციაში წაგიყვან და იქ მოგიცდი კნენას! ერთი დღე გინდა ქალაქში, მეტი ხომ არა!

(პაუზა)

თეიმურაზი – ჯაყო და მარგო ხუთი დღის შემდეგ დაბუნდნენ.
(პაუზა)

ივანე – ერთი მითხარი, რატომ არაფერს არ აკეთებ?

თეიმურაზი – რატომ არ ვაკეთებ? რა უნდა გავაკეთო? ჩემს საქმეს არ მაძლევენ. სხვისას კი ხელს ვერ მ...მოვკიდებ. მე სხვის სკამზე ვერ დ...დღავჯდები.

ივანე – იწამე ახალი ქვეყანა და...

თეიმურაზი – ესე იგი ქ...ქელი მოვიდრიკო?

ივანე – ეს ქელის მოდრეკა არ არის. მხოლოდ გაჩუმდი და საცა არ გეკითხებიან, იქ ნუ ჩაერევი.

თეიმურაზი – ეს ხომ სულიერი სიკვდილია.

ივანე – თუ მეტი გზა არ არის – მოკვდი!

თეიმურაზი – მე ჩემი ხელით თავს არ მოვიკლავ.

ივანე – ახლა, არ კვდები განა?

თეიმურაზი – ხორციტ კვდები, ივანე, ხორციტ? მაგრამ სული ისევ ჩემია, ჩემი! მაგრამ რად გინდა! საიდან ან როგორ უნდა ჰქონდეს მშვიდი გული და სული ჯაყოს ხიზანს. მესმის, რასაც მეკითხები ჩემო ივანე, კარგად მესმის, მაგრამ...

ივანე – მაგრამ?

თეიმურაზი – მაგრამ ისა, რომ მალე გადავუხდი.

ივანე – როგორ? საიდან?

თეიმურაზი – ცხინვალში ან გორში სამსახურს მომცემენ.

ივანე – შე კაი კაცო, აკი ვითხარი ამას წინათ, ნაშინდარში სკოლას ვხსნი... აქვე ღარჩი და შემოდგომიდან მასწავლებლობას შეუდექი.

თეიმურაზი – ქუჩის დამლაგებლად წავალ და მასწავლებლობას ვერ ვიკისრებ.

ივანე – რატომ? რა მიზეზით?

თეიმურაზი – მე ბავშვს ისეთ რამეს ვერ ვასწავლი, რაც თვითონ არა მწამს!

მეცხრე ეპიზოდი

(ჯაყოს და მარგოს სცენა საქანელაზე)

ილა – თეიმურაზ, ახალი კანონი გამოსულა მიწების გაყოფაზე.
შენი ჭირიმე, გაგვაგებინე.

თეიმურაზი – ახალი კანონებისა მე არაფერი ვიცი და არც მინდა
ვიცოდე.

ილა – რატომ?

თეიმურაზი – იმიტომ, რომ კანონი ქალაქში იწერება, ცხოვრება
კი თავის გზით მიდის და წავა.

თედო – თეიმურაზ, შენი ჭირიმე, მაშინ ის გვასწავლე, როგორ
უნდა გასუქდეს მიწა?

თეიმურაზი – დიდი სიამოვნებით გ...გვასწავლით. მ...მომოთმინეთ.
(კიბეზე ადის)

ილა – ეგეც კაცი იყო და ცხოვრობდა, ახლა კი ჯაყოს სამადლოდ
გაიხადა თავი.

თედო – თვითონ არ გაიხადა, ცხოვრებამ მოხნიქა!

*(თეიმურაზი ოთახში შევიდა და იქაურობა ველარ იცნო: კედელზე
ხალიჩა; იატაკზე ფარდაგები და ზაფერდის ავეჯი)*

თეიმურაზი – საკ...კკვირველია! ს...საკვირველია! ჩვენი ნივთები!
საკვირველია სად იყო აქამდე ეს ყველაფერი? ჯაყო ამბობდა:
ზოგი მოიპარეს და ზოგიც ხელისუფლებამ წაიღო.

მარგო – კარგი, გაჩუმდი! ხმა არ ამოიღო. სირცხვილია. სტუმრები
ვართ, უფასოდ გვასმევენ და გვაჭმევენ. ესეც საკმარისია.

ჯაყო – *(კითხულობს)* აი თი-თი... თა-თი... აი თათი... თუთა...
*(თეიმურაზი უკანვე გამობრუნდა, რაღაც წიგნი თუ კონსპექტი
მოაქვს)*

თეიმურაზი – *(გლეხებს)* სასუქის ამ თეორიას ჰქვია ლიბ-ბბინის
კანონი. მცენარეს უმთავრესად სჭირდება აზოტი, ფოსფორის
სიმჟავე, კალიუმი და კირი.

ილა – ჩვენ მაგისი არაფერი გვესმის. გვითხარი, როგორ გავასუქოთ
მიწა ან რა დავაყაროთ?

თეიმურაზი – დააყარეთ, გუანა, ნეხვი...

თედო – ჩვენ არა გვაქვს გუანაა თუ რაღაც ჯანდაბა!

ილა — ნეხვი გაგვაქვს მინდორზე, მაგრამ ამბობენ, სხვანაირად
უნდა შევინახოთო, თორემ ჩვენებული ნეხვი, ჰაერზე რომ ყრია,
იფიტებაო. გვითხარი, როგორ შევინახოთ.

თეიმურაზი — *(პაუზის შემდეგ)* ეგ კი არ ვიცი...

(თეიმურაზი ისევ ზევით ავიდა)

ჯაყო — *(კითხულობს)* გე-ნა-ცვა-ლე მარ-გო-სა! ჯაყო ხევისთავი...

(თეიმურაზი შეამჩნია) ბრინკა! სამსახური იშოვნე?

თეიმურაზი — მართლა... სამსახური დამავიწყდა. *(გადის)*

ჯაყო — აი, ახლა კი კაცი გახდი ჯაყო! ახლა ჯაყოსა მარტო
ხევისთავის გვარი და შენისთანა კნეინა გაკლია. მაშ, მაშა!

(მარგო ხელკავს გაუყრის და გავლენ).

მეორე მოქმედება

პირველი ეპიზოდი

თეიმურაზი და ივანე

თეიმურაზი – ვიღუპებით!

ივანე – ვშენდებით! ქართული სული და კულტურა მხოლოდ ახლა იღვიძებენ!

თეიმურაზი – ხა-ხა! ქართული კულტურა! ქართული სული ზღაპარია! ქართული კულტურა ჭორია!

ივანე – ერი უკვდავია!!

თეიმურაზი – დროს წინაშე უკვდავი არაფერია. მასთან შედარებით ღმერთიც კი უძლურია.

ივანე – თუნდ აგრეც იყოს, ჩვენ წავალთ – კაცობრიობა კი დარჩება.

თეიმურაზი – კაცობრიობა, კაცობრიობა! დაგიჩემებია! ერთი ამბავი მაგონდება. ოციოდე წლის წინათ გენერალმა ალიხანოვმა გურია დაანგრია და გადააჰბუგა. იმავე ხანებში საფრანგეთში ერთი მაღარო ჩამოინგრა და ასიოდე კაცი გასჭყლიტა. გორელებმა წარმოდგენა გაჰმართეს და ორმოციოდე თუმანი იმ მუშების ქ...ქქერივ-ობლებს გაუგზავნეს. გორელებს ვკითხე, გურულებს რამდენი გაუგზავნეთ მეთქი? არაფერიო. გურულებსაც ვკითხე, ფრანგებმა რა დახმარება მოგცეს მეთქი? არაფერიო. იმ ფრანგებსაც რომ ჰკითხო, ჩვენი წვლილი რომ მიუვიდათ, ს... სსაქართველო სად არისო, ან სამხრეთ აფრიკას დაატაკებენ თითოს, ან კიდევ რომელიმე ტროპიკულ კუნძულს!.. არა, ჩემო ივანე, კაცობრიობა და ჩვენ ერთმანეთის ნათესავები არა ვართ.

ივანე – თეიმურაზ, განა ცხადი არ არის, ვინც კაცობრიობისათვის მუშაობს, ის თავის ქვეყნისათვისაც მუშაობს.

თეიმურაზი – არც ეგ არის მართალი. ყველანი თავისთვის ცხოვრობენ. მხოლოდ რუსები და ქართველები ზრუნავენ სხვებისთვის. მე რომ ჩემი სიყვარული და ენერგია მთელ კაცობრიობას გავუნაწილო, ჩემს ძმას ერთი მემილიარდედიც არ ერგება. მე კი გეუბნები, ივანე, რომ ვინც თავის ძმისთვის მუშაობს, ის კაცობრიობისათვისაც მუშაობს მეთქი.

ივანე – ვთქვით, შენ მართალი ხარ, მერმე, რატომ შენ აღარ მუშაობ ქართული კულტურისათვის?

თეიმურაზი – ისე ადვილად ლაპარაკობ, თითქოს ჯაყოს ზიზანს კულტურის სამსახური შეეძლოს.

ივანე – ნუ მოიყვანდი საქმეს ჯაყომდენ. თავიდანვე უნდა თადარიგი დაგეჰქირა.

თეიმურაზი – ეჰ, შე დალოცვილო! დ...დავიჟინია თადარიგის დაჭერა. რატომ შენ თვითონ არ დაიჭირე თადარიგი? რა გინდოდა, მღვდლად რომ შეხვედი? შენ მაინც დროზე უშველეთ შენს თავს, მე კი – და...დავიგვიანე. ეს არის განსხვავება, მეტი ხომ არაფერი?

ივანე – განსხვავება დიდია, ჩემო თეიმურაზ, ძალიან დიდი. მე ეკლესიის მსახურებას მოვწყდი და ხალხს დავუბრუნდი, შენ კი ძველსაც მოსწყდი და ახალსაც ვერ შეურიგდი.

თეიმურაზი – *(მცირე დუმბილის შეძღვევ)* ქართველ ერსა და ქართულ კულტურაზე ვლაპარაკობდით... საიდან და როგორ უნდა შექმნილიყო ეს ერთიანი ქართველი ერი და კულტურა?! ორი ათას წელი მაინც იქნება, რაც ამერ-იმერეთი ერთ ნაჭერ მიწაზე ვცხოვრობთ. ერთად კი, ერთიან სახელმწიფოებრივ და ეროვნულ შენობაში ორასი წელიწადიც არ გვიცხოვრია.

ივანე – ახლა ხომ გაერთიანებული ვართ! შენც შეები საერთო უღელში და შენი წილი გასწიე.

თეიმურაზი – კაცო, ივანე, მე რა მოსატანი ვარ? მე დავიღუპები თუ ავშენდები, ქართველ ხალხს არც ევნება, არც შეერგება.

ივანე – აბა, მაგას როგორ ამბობ? ხალხი შენისთანა უჯრედებისაგან შედგება.

თეიმურაზი – მართალია, მაგრამ გაგაფართოვოთ მსჯელობის ფარგალი. ერთი მითხარი, თავისი ხასიათით და სულიერი აგებულებით ქართველი ხალხი დემოკრატია თუ არისტოკრატია?

ივანე – ვისაც ვუცვნივართ, არისტოკრატებში ჩავურიცხივართ.

თეიმურაზი – გიშველა ღმერთმა! მაშ ერთი გამაგებინე: ზნე-ჩვეულებით, სულითა და სისხლით არისტოკრატმა ქართველმა ხალხმა როგორ მოახერხა დამყარება უდემოკრატიულეს რესპუბლიკისა? ხომ გახსოვს, რამდენიმე წლის წინათ მთელი ქვეყანა რომ შეეძარი რიზიან ყვირილით და ბაქიობით: მოდი, გენახეთ და ჩვენგან, მენშევიკებისაგან ისწავლეთ ნამდ... დვილი დ...დემოკრატიული რესპუბლიკის აშენება და ნამდვილი

ხალხოსნური წესრიგო?! შუა აზიაში მეორე შვეიცარიის შექმნა განვიზრახეთ. ხა-ხა! სასაცილოა, მაგრამ სატირალიც არის ეს ამბავი, ჩემო ივანე. ეს იყო ყირამალა დგომა და საკუთარ ქერქიდან ამოხტომა. ჩვენ ჩვენს თავსაც ვატყუებდით და ქ... ქქვეყანასაც... ესეც ჩვენი კუდაბზიკურ-აზნაურული მაიმუნობა გახლავთ. ბოლოსდაბოლოს, საქ...ქართველოს ეს მაიმუნობა დაჰლუპავს, თუ დროზე არ ვუშველით ჩვენს თავს. *(ივანე იცინის)* შენ იცინი, მე კი ცრემლი მომდის. ყველა შრომას გაურბის და მინისტრობას და კომისრობას ეტანება. მთელი საქართველოს სამსახურს ეძებს. მილიცია, კანცელარია, თვეში ხუთი ან ათი თუმანი ჯამაგირი – აი, ჩვენი საქმე და იდეალი.

ივანე – ვაიმე, ჩემო თეიმურ, შენ ამ ქვეყნისა აღარ ჰყოფილხარ. შე კაი კაცი, თუ აქამდის არ იცნობდი ჩვენს მშრომელ ხალხს, ახლა მაინც დააკვირდი. ამბობ, ჩვენი ხალხი შრომას გაურბისო. შენ რომ შუა ძილში ხარ შესული, მთელი სოფელი მინდორშია გაკრეფილი. ჩვენ დილის ოთხი საათიდან საღამოს ცხრამდე ვმუშაობთ. მერმე როგორ! ძვლებს ვიმტვრევთ, ძარღვებს ვიწყვეტავთ და სამად ვიკეცებით.

თეიმურაზი – კიდევ გინდა მაგალითი? მოგახსენებ: ქართველს სულივით უყვარს ფული, მაგრამ უძირო სიძულვილით სძულს და ეზიზღება ფულიანი კაცი, ესე იგი ფულის შოვნის ხერხი, ესე იგი ვაჭრობა და მრეწველობა. ხოლო ვაჭრობისათვის და მრეწველობისათვის საჭიროა დიდი თაოსნობა, გარჯა და მომჭირნეობა, ესე იგი ორის შოვნა და ერთის დახარჯვა, ესე იგი თავდაჭერილი, დინჯი და ანგარიშიანი ცხოვრება, სულისა და ხორცის დისციპლინა, ეს იგი შრომა და ნებისყოფა.

ივანე – ისევ შრომა!

თეიმურაზი – ჰო, შრომა და შრომა! შრომა ახალი დროის ახალი სარწმუნოებაა, ახალი რელიგიაა, ქრისტიანობაზე უფრო მძლავრი, უფრო საჭირო და სასარგებლოა. ვინც ეს გაიგო და ამას ხორცი შეასხა, გამარჯვებულია. ვინც ვერ მოერია, – დაღუპულია. ინებე: ადამიანს სძულს ყოველივე, რაც არ ეხერხება და არ ძალუძს, ესე იგი, მას ეზიზღება საკუთარი თავის უძლურება, უძწეობა და ჩამორჩენა! ამიტომ მოხდა, რომ ფულიანების მახვილს ჩვენ დავუპირისპირეთ ჩვენი აზნაურული ფარი, – დანდობა და რაინდობა, კუდაბზიკობა, ნებამოშდილ ადამიანის უძლური ამპარტანება და ღატაკის ჭექა-ქუხილი.. და

კიდევ: ბედმა ჩვენს ბუნებას არ დააცალა თავისი გაეტანა, და ისეთი ქურქი ჩავაცვა, რომელიც ჩვენს ხასიათს არ უხდება. ამ მძიმე ქურქის ზიდავაში მალე დავიღვეით და დავვარდებით, ვ...ვინაიდან ეს ქურქი ჩვენს აზნაურულ მხარ-ბეჭზე არ არის გამოჭრილი.

ივანე – ვითომ აგრე ღრმად გაქვს აზნაურობა გამჯდარი?

თეიმურაზი – ქეჩოდან მოყოლებული ფეხის ფრჩხილებამდე!!

ივანე – აი, გიშველა ღმერთმა! ძლივს არა სთქვი სიმართლე?! ჩვენც მანდა ვართ და სწორედ მაგას ვებრძვი: აღარ გვინდა ფუქსავატები, მფლანგველები, ყოყორები, კუდაბზიკები და ამპარტავენები, ვინც მუშაობს, იმას არც კუდაბზიკობისათვის სცალიან, არც ქეიფისათვის.

თეიმურაზი – მერე, რა გამოვიდა ამ ბრძოლიდან?

ივანე – თუ ჯერ-ჯერობით ბევრი არაფერი გამოვიდა, ზვალ და ზევ გამოვა. ორ დღეში სოფელი არავის აუშენებია. დაე ყველამ ერთმანეთს მხარი მივცეთ, ცოტა კიდევ მოვითმინოთ და...

თეიმურაზი – რა გაკეთდა მეთქი?

ივანე – ძალიან ბევრი. მიიხედ-მოიხედე.

თეიმურაზი – ეგ მართალია, ძალიან მუშაობთ, მაგრამ... ერთს რომ ააშენებთ, ორი ინგრევა, კოოპერატივი ქვეყანას ვერ ააშენებს.

ივანე – თეიმურაზ, ბრძამს რამდენიც უნდა ეჩიჩინო, თეთრს შავისაგან მაინც ვერ გაარჩევს. ტყუილია ჩვენი ლაპარაკი.

თეიმურაზი – მეც აგრე მგონია; ჩვენ ერთმანეთი ბრძები გვგონია.

ივანე – ისტორია ყველას გაასამართლებს.

თეიმურაზი – ოღონდაც, ოღონდაც! მე მწამს მისი პირუთვნელი განაჩენი. ისტორიის სიტყვა ცხელი შანთით დასდაღავს ჩვენს დამპალ თაობას. ახიც იქნება ჩვენზე, ახი!

ივანე – შენზე რას იტყვი, თეიმურაზ, შენზე?

თეიმურაზი – ჩემზე? სხვას რომ ათი მოხვდეს, მე ასიც არ მეყოფა, აი ამას ვიტყვი. თუ ვინმე ჩემზე პირნათელია, პირველი ქვა იმან მესროლოს. მე მზათა ვარ განაჩენისათვის.

ივანე – გამაგრდი. თეიმურ, თორემ ურწმუნოების და ეჭვის ჭია შეგჭამს.

თეიმურაზი – ოღონდაც! ოღონდაც, შემჭამს! ნეტარ არიან მორწმუნენი, რამეთუ მათ დაიმკვიდრონ ქვეყანა.

მეორე ეპიზოდი

მარგოს ოთახი

თეიმურაზი — გორშიც ვიყავი, სხვაგანაც... სამუშაო ვერსად ვიშოვნე...

ჯაყო — ბრინკა, შენ ადგილი ვინ მოგცემდე?

თეიმურაზი — რატომ, ჯაყო, რატომ არ მ...მომცემენ? აი, ც... ცხინვალში მოვძებნი, წავალ. დავიღალე, თორემ ხვალვე წავიდოდი. ნუ გეშინიან, ჯაყო, შენ ვალს, ადრე თუ გვიან, გ... გადაგიხდი.

ჯაყო — ვიცის ჯაყომა, ვიცის რასაც გადაგიხდი! რა გაქვს ბრინკასა, რა უნდა გადაგიხადო ჯაყოსა? იცი, რა გითხრამ, თეიმურ? მუშაობა შენი საქმე არ ვიქნებოდე. მთავრობაც სამსახურს არ მოგცემდე. საცა თავი შეეყავი, ყველგან გამოგაგდე. ქალაქშიც ველარ წახვიდოდე და აქაც უსაქმოდ დაეხეტებოდე, ერთი გითხარი ჯაყოსა, ვაჭრობა როგორ მოგწონდე?

თეიმურაზი — ვაჭრობა? ვაჭრობა ჩემი საქმეა, ძალიან კარგად მაქვს შესწავლილი. ბანკში და კოოპერატივში ვმუშაობდი

ჯაყო — თავი დაგანებე კაპრატივი! კჩორტუ კაპრატივი! შენ ყური გიგდე ჯაყოსა. ჯაყომ კარგად ვიცის ვაჭრობაც და კაპრატივიც. მოდი ამ სოფელში ერთი ღუქანი გახსნა. რას იტყოდე?

თეიმურაზი — დ...დღუქანი? მე?

ჯაყო — მაშ, მაშა! მე ხაზეინი და შენ დახლიდარი. ყური გიგდე ჯაყოსა: გლეხი ტუტუცი ხარ, ძველი ფულისა არაფერი გესმის. ჯაყომ კი ადრე გაიგე, რომ წინანდელი ფული სულ ქვევით მიდიხარ და მიდიხარ, მიდიხარ და მიდიხარ! კჩორტუ ასეთი ფული, სთქვა ჯაყომა და ის ფული ერთი დღეც არ შეგინახე. ჯაყომ ეშმაკობა გაგიკეთე და მარტო საქონელით ივაწრე. ერთი გირვანქა ნავთში ნახევარი ჩანახი ლობიო აიღე, ან სამი გირვანქა მატყლი ან ათი გირვანქა კარგი ხილი. გლეხები დათვლა აღარ ვიცის, ყველაფერი ისე აგერია თავში, რომ ძალდი პატრონს ველარ იცნობდი. ყველანი გაკოტრდი, ჯაყო კი გადარჩი და ბევრიც მოიგე. ახლა ყველაფერი გამოიცვალე, ახლა ნამდვილი ფული გაჩნდი, აი, გენაცვალე ამის მაღლსა.

(ჯაყომ ჩერვონცების დასტა ამოიღო და ააშრილა). დიდი ძალა გაქვს ამ თუმანსა, ახლა კარგი დრო გაქვს ღუქანსა, დაჯე, გაყიდე

და ასეთი ჩერვონცები დაგაგროვე და დაგაგროვე, დაგაგროვე და დაგაგროვე. მაშ, მაშ! ა, რას იტყოდე, კარგი საქმე გითხრამს ჯაყოი თუ არა?

თეიმურაზი – მოვიფიქრებ, ჯაყო.

ჯაყო – შენ რას იტყოდე, მარგო?

(თეიმურაზმა ვერც კი შენიშნა მარგოს შემოსვლა. გაოცებული უცქერის. ვერ გაუგია, როდის ან საიდან შემოვიდა)

მარგო – ცუდ უბრალოდ ხეტიალს ისევ დახლიდარობა სჯობია. ჯაყოს მადლს მაინც არ დაგაყვედრიან.

(პაუზა)

ჯაყო – აბა, ნათლია, პასუხი მოგეცი.

(პაუზა. თეიმურაზი შესცქერის მარგოს)

თეიმურაზი – თ...თანახმა ვარ, ჯაყო.

ჯაყო – ჯაყოც თანახმა ხარ! მაშ, ღმერთი იყავი ჩვენი საქმის ამხანაგი! დავიწყებდეთ!

მესამე ეპიზოდი

თეიმურაზი – ჩემო ივანე, ეს მარქსისტები სხვაგან რომ სცდებოდნენ, ერთგან მაინც ცამდე მ...მართალნი არიან. ამბობენ: სულიერი, ეროვნული და ყოველგვარი კულტურა ქონებრივი კულტურის ზედნაშენიაო. კეთილი და პატიოსანი. აბა, გავყვეთ ბოლომდის ამ ჭეშმარიტებას. გეკითხები, შეუძლიან თუ არა ქართველს ქონებრივ კულტურის შექმნა? შეუძლია თუ არა ორი იშოვნოს და ერთი დახარჯოს, ის მეორე კი დაატრიალოს და კიდევ ერთი მოუმატოს, ქვესკნელიდან სასარგებლო მასალა ამოიღოს, შრომით წელი მოიწყვიტოს და გამდიდრდეს?

ივანე – რატომ არა, მიიხედ-მოიხედე და დაინახავ, ასი და ორასი წლის წინათ ხალხი უნიფხოდ დადიოდა, ახლა კი ერეკლე მეფეზე უკეთესად საქართველოში ათასი ოჯახი ცხოვრობს. შენი აზრი ამას იმიტომ ვერ მისწვდომია, რომ ცალი თვალი დახუჭული გაქვს და გულში ჩვენი ხალხის უნდობლობის შხამი დაგვუბებია. თეიმურაზ, მე შენისთანა ნასწავლი არა ვარ, მაგრამ ერთი ისეთი რამ ვიცი, რაც შენ არ იცი, მაგრამ არ გინდა გაიგო. სად გინახავს, რომ ხალხმა ასე ძირფესვიანად ამოაგდოს ძველი ქვეყანა და მეორე ღლიდანვე გამდიდრდეს?

თეიმურაზი – ეს საბუთი არ არის. მერვე წელიწადი მოდის.

ივანე – ძალიან გაგშავებია ეს სული, თეიმურ! ამოიგდე მეთქი გულიდან ეგ ნალველი, თორემ შეგჭამს.

თეიმურაზი – აკი გითხარი, შემჭამა და გამათავა მეთქი. ჩემი განკურნება ძნელია. ოჰ, ღმერთო დიდებულო, ნეტა როდის დამიბრუნდება სულიერი მშვიდობა და სიხარული.

ივანე – მაშინ დაგიბრუნდება, როცა შენც ჩემსავით დაუბრუნდები ხალხს და ეზიარები იმის სულითა და გულით, იმის ჭირითა და სიხარულით, იმედითა და რწმენით. მე შენსავით განათლებული არა ვარ, ამიტომ ისტორიასა და მეცნიერებას ვერ წავაწყდები, მაგრამ ეს ცხოვრება შენზე კარგად მესმის. ვინც იგი არ მიიღო, ცხოვრებამ არც ის მიიღო. შენც არ იცი, რა გინდა და რას ეპოტინები. ქართველი ხალხისთვის სიკეთე გინდა, მაგრამ იმავე ღროს სწყევლი და ცილსა სწამებ... ნეტავ ვიცოდე, რას იზამდი, რომ ხელისუფლება შენ ჩაგივარდეს ხელში? ყველა კარს გააღებდი და ქართველ ხალხს უცხოელებს ყმად დაუყენებდი ზოგს უცხო ერს ძალიან ემტერები, მაგრამ შენც ძალაუვნებურად მათი ერთგული მონა გახდებოდი. *(თეიმურაზი ივანეს ღვიზოს შეასხამს სახეში. და მაგიდიდან წამოხტება. ივანე შეიწმინდავს).* ხომ ხედავ, მართალი მითქვამს... *(კარისკენ გაეშურა)*

თეიმურაზი – *(დაუჩოქებს)* მაპატიე, ივანე, თუ ღმერთი გწამს; მაპატიე. *(ივანე გადის. შემოდიან ილა, ნინიკა, თედო.)*

მეოთხე ეპიზოდი

ნინიკა – ნათლია, ჯაყოს დახლიდარად დაუდექი?!

თეიმურაზი – მაშ, რა ვქნა, ნინ...ნინიკა, უსაქმურობას ისევ ეს სჯობია.

ილა – რალა ჯაყოს მიეშველე? განა ის არ ეყოფა იმ წურბელას, რაც სისხლი გამოგწოვა?!

თედო – შენი ოჯახიც მაგან შეჭამა და ახლაც დახლიდარად დაგიყენა განა?

ნინიკა – საცაა კოოპერატივი უნდა გავხსნათ. ჩვენ კაცი არა გვყავს, შენ კი ჯაყოს მიეხმარე.

ილა – ჰაზირ ჩვენ გვიშველო, შე კაი კაცო!

თედო – ალბათ, ჯერ არ იცნობს ჯაყოსა, თორემ მხარს არ მისცემდა.

ნინია – ჯაყო წინანდელ ჩარჩზე უარესია. რაღა მე გიამბო, შენც იცნობ, მაგ არამზადას. ჯერ იყო და შენი ტყე მუქთად ჩაიგდოს ხელში...

თეიმურაზი – ვიცი, ნინია, ვიცი.

ნინია – გიშველა ღმერთმა, თუ იცი! მერმე იყო და, სოფელი აიკლო.

ილა – შენ რომ ქალაქში იყავი და არაფერს ხედავდი, ეს კაცი ჩვენ ტყავს გვაძრობდა. აღარაფერი შეგვარჩინა.

თედო – საქონელს იტაცებდა, ღალას ორჯერ და სამჯერ გვახდევინებდა.

ნინია – შენი შემოსავლის ნახევარს იჯიბავდა.

თეიმურაზი – ჩემი ბრალია, ძმებო, ჩემი! თქვენს საჩივარს დროზე ყური არ ვათხოვე და არ მოგ...გგაშორეთ.

თედო – გიშველა ღმერთმა, ეგეც გცოდნია.

ილა – მერე იყო და, ყველაზე კარგი მიწები დაიჩემა, ბოლოს ისე წაიყვანა საქმე, რომ შენი სახლ-კარი და ბაღიც დაისაკუთრა.

ნინია – მამაჩემი იმ კენახში დაბერდა, ჯაყო კი ზედ დააჯდა. სამართალი სად არის?

ილა – მაგას თავი დაანებე, თეიმურაზის სახლის მორთულობაც რომ დაიჩემა, ეს რაღა არის?!

თედო – მაშა, შენ ეგა თქვი, და! ისე იეშმაკა, ვითომ სახლი ყაჩაღებმა გაქურდეს, ნამდვილად კი თვითონ დაიტაცეს ყველაფერი და შენი სიმდიდრე ისევ ჩვენ დაჩაგვრას მოახმარა.

ილა – ერთ არშინ ჩითში ერთ ფუთ ხორბალს გვართმევდა.

ნინია – რაღა გვართმევდა, ახლაც ეგრე არა სჩადის?

თედო – იმიტომ კი არ გავყარეთ თავადები და ბურჟუები, რომ ახალი ბატონი დაგვესვა კისერზედა?!

თეიმურაზი – მერმე, რატ...ტომ აქამდის არ ალაგმეთ ეგ კაცი?

ნინია – იმიტომ, რომა მთელი სოფელი ხელში ჰყავს. გაიძახიან, ბევრი სიკეთე გვიყოფ...

თედო – არ გვინდა მაგის სიკეთე! ქარისა არც მოტანილი გვინდა და არც გატანილი. ცოტაც მაიცადოს და ნახავს!

ნინია – სკოლის და კოოპერატივის საქმეში დაგვეხმარები თუ არა?!

თეიმურაზი – უნდა მოვიფიქრო, ნუ დამაჩქარებთ.

ნინიკა – მაშ კარგი, მოიფიქროს.

ილა – მოიფიქრე, მაგრამ ე ჯაყოს თავის დაანებე, თორემ...
(*და ყაყანით, მუქარით და ქაღილით წავიდნენ*)

მეზუთე ეპიზოდი

ჯაყოს ღუქანი

ჯაყო და თეიმურაზი

თეიმურაზი – ეს არის ს...სალაროს წიგნი, ეს კიდევ ს...საქონლის დავთარია, ეგ იქნება პ...პპირადი ანგარიშების წიგნი. ამას ჰქვია ბ...ბუღალტერია.

ჯაყო – ვიცის, გაიგებდის ჯაყო, კარგი რამ ყოფილა ეგ ბუღალტერია.

თეიმურაზი – ჯაყო! ეს ქვეყანა ბუღალტერიაზე არის აშენებული. სადაც ბუღალტერია იციან, იქ ყველაფერი იციან; წესი, დის... სსციპლინა, შრომა და მომავალი. სადაც არ იციან, იქ უწესობა, ანარქია, არეუ-ღარეუა და წყვიადი მეფობს.

ჯაყო – ვიცის, ჯაყომა, ვიცის, მორჩა და გაგათავე. (*ჯაყომ ლოგინი, დაჟანგებული დამბაჩა, ხანჯალი, ძველი საეკლესიო წიგნები ჩამოუტანა თეიმურაზს*) როცა მუშტარი არ ვიქნებოდე, ეს წიგნები წაიკითხავდე, არ მოგეწყინებოდეს.

თეიმურაზი – ლ...ლლოგინი რაღად მინდა?

ჯაყო – მაშ ღუქანი უპატრონოდ ხომ არ დარჩები?! ეს დამბაჩა! თუ ყაჩაღი მოხვიდე, შენ ბანზე ავიდოდე და გაისროლებდე. ჯაყოც მაშინვე აქ გაჩნდება და იმ ყაჩაღებს დედას გიტირებ, მაშ, დედას!

თეიმურაზი – კეთილი, მ...მმაგრამ... გიბამ ან ქეშელამ დაიძინონ ღუქანში.

ჯაყო – გიბას და ქეშელას თავისი საქმე გაქვს, ღუქანისთვის არ გცალიან. აბა, ახლა ნავაჭრი მარცენე.

თეიმურაზი – გ...გავციდე ათი გირვანქა ნავთი. ეს ექვსი აბაზი, ორი ფუთი მარილი. ეს ორი მანეთი და თოთხმეტი შაური... გგაყიდული საქონელი აი, ამ წიგნში დავწერე. ნავაჭრი ფული კი დღიურ კასაში ჩავიტანე, ამ წიგნში ჩაწერილია...

ჯაყო – შენ ფული მოგეცი ჯაყოსა და საცა გინდებოდე იქ ჩაწერე.

თეიმურაზი – კეთილი, მაგრამ ბ...ბუღალტერია?..

ჯაყო – ბუღალტერია შენთვის შეინახე, მე რა ოხრად გინდა! (ფული ჩაიკიბა) ღამე ნუ წაიკითხებდი, ნავთი ტყვილად დაიწვებოდი და თვალებიც გეტკინებოდი. შენ ნუ შეგეშინდებოდეს, როცა ქეშელა ან გიბა მოიცლი, ღუქანში ჩადგები, შენ კი მარგოს სანახავად მოხვიდოდე. საწმელი ბრინკა მოგიტანდე. აბა, ყოჩაღად იქნებოდე! (და თეიმურაზი მარტო დარჩა)

მექესე ეპიზოდი

ივანე – რა შენი საქმეა დახლიდარობა?

თეიმურაზი – რა შენი საქმეა, ძმაო ივანე, შავი მუშაობა და მიწის ხენა.

ივანე – ჩემი წინაპრები მიწის მუშები იყვნენ, ამიტომ, მეც მიწას დავუბრუნდი.

თეიმურაზი – რა გიშავს, ღროზე გამოიცვალე ქურქი.

ივანე – ჭკუამ გამიჭრა.

თეიმურაზი – გრიგალს გადარჩი და ცოლშვილიც გადაარჩინე, ბედნიერი ხარ,

ივანე – ძველადვე უთქვამთ ჭკვიანებს: საცა არა სჯობს, გაცლა სჯობს კარგისა მამაცისგანო.

თეიმურაზი – ზოლო რუსთაველს უპასუხნია; სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა სიკვდილი სახელოვანო.

ივანე – რატომ არ ირწმუნებ რომელიმე ღმერთს, ან ეშმაკს?

თეიმურაზი – ვეძებ და ვერ მიპოვნია.

ივანე – მაშ რას აპირებ?

თეიმურაზი – აღარაფერს... მე ჩ...ჩემი შევასრულე, მ...მმეყოფა: ახლა სხვებმა ზიდონ ამ ქვეყნის ტვირთი. მალე გ...გგავათავებ მასხრობას, ზოგნი რომ სიცოცხლეს ეძახიან. მე აღარაფერს ველი.

ივანე – თუ ესეც მართალია, შენ რაღა შეგერჩა? რად შფოთავ, რად ჰბორგავ, მაშ, რისთვისღა წვალობ, რისთვისღა იკლავ თავს და სხვასაც არ ასვენებ? შეირგე ეს ქვეყანა და გაათავე!

თეიმურაზი – შესწორებით და დამატებით!

ივანე – არავითარი შესწორება, არავითარი დამატება, არავითარი გამონაკლისი! უნდა მიიღო იგი უკლებლივ, მთლიანად, უეჭვოდ, გულლიად, გულწრფელად და სიყვარულით. დიად, გულწრფელად და სიყვარულით, თორემ ერთი წვეთი ეჭვი ისევ მოგიწამლავს სიცოცხლეს და დღევანდელივით დაგაბნელებს.

თეიმურაზი – ივანე, ეგრე არ შეიძლება...

ივანე – გეუბნები, თუ რამ შეიძლება, მხოლოდ ასე შეიძლება: უკლებლად დაუმატებლად, შეუსწორებლად. შეგიძლია თუ არა ირწმუნო მეთქი ეს ქვეყანა?

თეიმურაზი – არ შ...შეგიძლია.

ივანე – მაშ ისე მოკვდები, რომ მაგ შხამსა და გესლსაც საფლავში ჩაიტან.

თეიმურაზი – აგრე იყოს!! ზოგზე იტყვიან, აღსრულდაო, ზოგზე – განისვენაო, ზოგზე – მოკვდაო. ჩემზე კი იტყვიან ჩაძაღლდაო. ახია ჩვენზე, ახი! აგრე უნდა გასრესილს, აგრე! ეს ერთი და სხვა ათასი! ეს ერთი და სხვა ათასი! (*პაუზა*) ერთი რამ კიდევ უნდა გითხრა, ივანე, წელან დამავიწყდა.

ივანე – რა უნდა გეთქვა. თეიმურ?

თეიმურაზი – ისა რომ... ჩემი უუდიდესი და უმთავრესი უბედურება ის არის, რომ საქ... ქართველოში დავიბადე.

ივანე – რა? რა სთქვი?

თეიმურაზი – ღმერთმა თავიდანვე, სასტიკად დამსაჯა, როცა ქართველად გამაჩინა! (*ივანემ პასუხის ნაცვლად დიდი ღუფი გადააფურთხა და გავიდა. თეიმურაზმა მავიდას შემოუარა*) სსაოცარია! საკვირველია! ჩვენი დასაფლავება ჩ...ჩჩვენივე თვალწინ ხდება. ანდერძს გვიგებენ და ჩვენვე ვესწრებით ჩვენს ქელებს. (*უცებ აყვირდა*) მაგრამ მე, თეიმურაზ ხვეისთავი ჯერჯერობით სიკვდილს არ ვაპირებ! გესმის? მე არ მინდა მეთქი სიკვდილი.

ივანე – მესმის, ნუ ყვირი.

თეიმურაზი – ივანე, ერთი რამ დაიხსომე სამუდამოდ: მე მომღუნეს, შეიძლება მომტეხონ, მაგრამ ვერასოდეს ვერ დამიმორჩილებენ, ვერარასოდეს! გესმის? როცა იქნება მე ჩემს ნამდვილ სათქმელს ვიტყვი, ის ღრო მოვა, მოვა მეთქი?! ისე მჯერა იმ დღის მოსვლა, როგორც ხვალ დილით მზის ამოსვლა. ჯერჯერობით კი ახია ჩვენზე, ახ...ხხია! უძლური ყოველთვის ბრალიანია! აგრე გვინდა! აგრე!.. (*ყვირილი ისტერიკაში გადადის*)

ივანე – რა დაგეპართა, შე კაი კაცო! დაჯექი. დამშვიდდი, მოდი თითო ღავლით, ნუ ყვირი. აჰა, დალიე. პირიც მოისველე. რა დაგეპართა, შე კაი კაცო?! სირცხვილია, ვაჟკაცი ზარ.

თეიმურაზი – არა მიშავს რა. დ... დაივიწყე. წუთიერმა სისუსტემ დამძლია. დაჯე, ღავლით.

ივანე – ბრძენი მეგონე, თურემ შენც გცოდნია თავის მოგიუიანება.

თეიმურაზი – არავინ იცის, რა სჭარბობს ცხოვრებაში, სიბრძნე თუ სიგიჟე. მათი ზღვარი ჯერ ვერ მოუძებნია. დ...დამისხი.

ივანე – ჯაყოსთანა ბატონი ამ სოფელს არა ჰყოლია, არც ახლო-მახლო მოიძებნება. ერთი თვით ერთი კოდი ხორბალი ვთხოვე, ერთი ორად გადამხდევინა, ყველაფერი ხელში ჩაიგდო, ყველა ჯაყოს მოვალეა.

თეიმურაზი – დიდი შეძლება უნდა ჰქონდეს.

ივანე – ნახევარ სოფელს იყიდის, შენი ნივთეულობა ვითომ ყაჩაღებმა და ქურდებმა წაიღეს?

თეიმურაზი – ვიცი, ახლა აღარ მერიდება. თითქმის ყველაფერი გამოაჩინა, ამასწინად ც...ცოლი გააგდო.

ივანე – ერთი კი არა, სამი ცოლი გააგდო. სამივე სხვებს მოსტაცა. ახლა მეოთხეს ეძებს. ამბობენ, იშოვნა კიდეცო...

თეიმურაზი – არ გამიგია. ვინ არის, ვის გადაეკიდა?

ივანე – არ ვიცი, იკითხე აქეთ-იქით, იქნება გითხრან... ეს ღმერთმა ადლეგრძელოს... ესეც გახსოვდეს: მტერი მოყვრულად მოსული, მტერზედაც უარესიაო; აქამდე თავის ტოლები ჰყავდა ცოლად, ახლა მაღა გაეხსნა, წარამარა გაჰკივის: „ჯაყომ ისეთი თავადის ქალი იშოვნა, რომა“...

თეიმურაზი – ვინ იშოვნა?

ივანე – არ ვიცი... იქნება სხვებმა იციან... გამოიკითხე.

(თეიმურაზმა წიგნი აიღო)

თეიმურაზი – სახარება მათესგან წიგნი მეხუთე!

„ნეტარ იყვნენ გლახაკნი სულითა, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათა.

ნეტარ იყვნენ მგლოვიარენი გულითა, რამეთუ იგინი ნუგეშის ცემულ იქნენ.

ნეტარ იყვნენ მშვიდნი, რამეთუ მათ დაიმკვიდრონ ქვეყანა!

ნეტარ იყვნენ, რომელთა შიოდეს და სწყუროდეს სიმართლისათვის, რამეთუ იგინი გაჰსძლენ.

ნეტარ იყვნენ მოწყალენი, რამეთუ იგინი შეიწყალნენ.

ნეტარ იყვნენ წმინდანი გულითა, რამეთუ მათ ღმერთი იხილონ.

ნეტარ იყვნენ ღვინულნი სიმართლისათვის, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათა“.

ღმერთო დიდებული! ნუთუ?! ვინ? მარგომ?! ვის? ჯაყოს?... სასაცილოა, საარაკო სისულელეა! მან, მარგომ, თეიმურაზი ჯაყოზე გასცვალა? ჯაყო ჯივამვილზე! ტყიდან გამოვარდნილ ნადირზე, უგნურ პირუტყვზე, გუშინდელ მოჯამაგირეზე, რეგვენ და ბნელ ჯაყო ჯივამვილზე. იმ ჯაყოზე, რომელიც გუშინ თეიმურაზის ნახირს დასდევდა, მუდმივ ნეხვით იყო შეთხუპნილი და ჭუჭყისაგან იყო შეჭებული! ჯაყომ არ იმყოფინა წართმეული სახლ-კარი, ბაღი და ვენახი, ეზო და ნაფუძრები და ახლა... *(ნაჯახს წამოავლო ხელი)* სახლი ჩაბნელებულია. მარგოს, ალბათ, სძინავს ათიოდე წლის წინათ ნაყიდ ინგლისურ საწოლზე, მარჯვნივ დიდი სარკის პირდაპირ... ღმერთო! ორივენი წელამდე შიშვლები არიან წელსქვევით ზეწარი ახურავთ. თეთრი, თლილი მარმარილოს მკლავი მარგოს ჯაყოს ბანჯგვლიან მკერდზე უდევს.

ივანე – მოჰკალ, მოჰკალ ეგ კერავი, ეგ არამზადა, მხეცი, საზიზღარი პირუტყვი. მოჰკალ, თეიმურაზ ხევისთავო! კაცი კი არა, მხეცია, მხეცი! აბა, ასწიე ხელი, ასწიე და დაჰკა! დაჰკა!

თეიმურაზი – ღმერთო დიდებული! უფალო ძლიერო! შემინდე მე შეცოდებანი ჩემნი და მომეც ძალა, რათა... რადგან... მეც ადამიანი ვარ, ადამიანი! *(თავბრუ ეხვევა, ნაჯახი ხელიდან უვარდება, ეცემა)*

ჩაბნელება

ტახტზე თეიმურაზი წევს. მარგო იქვე ჩამოძვლარა.

თეიმურაზი – *(თანდათან გრძნობაზე მოდის, ყველაფერი ახსენდება)* მარგო, ეს რა ამბავია? ეს რა დ...დღამემართა? ეს რა ...როგორ მოხდა, რომ შენ ჯაყოზე გამცვალე?! ხმა ამოიღე!

(პაუზა) მესმის... გეძნელება ლაპარაკი... მ...მესმის, იმ მხეცმა შენზე ძალა იხმარა... რა თქმა უნდა, ძალით დაგიმორჩილა. შენც ღამიმაღლე, რადგან შ...შშეგეშინდა ს...სირცხვილისა, არა? აგრე მოხდა ეს ამბავი? არა? *(პაუზა)* ახლა კი ყველაფერი მესმის... ძალიან კ...კარგად მესმის. მართალს ვამბობ, თუ არა?... პირველად ეს ამბავი მაშინ მოხდა, ტფილისიდან რომ მოდიოდით, არა?

(*მარგომ სახე ხელებში ჩამალა*) იმ ღამეს ლევანაშენში არ ყოფილხართ... ესეც ზომ მართალია?

(*მარგო სდუმს*) რაკი ჯაყოს ერთი ძ...ძძალადობა შერჩა, შ... შშეგეჩვია, არა? შენ, რა თქმა უნდა, უძალიანდებოდი, იტ... ტტანჯებოდი, მაგრამ იმ მხეცს ტყვედ ჩაუვარდი, ს...სსირცხვილით ველარ გამიმჟღავნე, სისხლისა გ...გგეშინოდა, რა თქმა უნდა, ასე მოხდებოდა. უეჭველად ასე მ...მმოხდებოდა, ამიტომ გაჩუმდი, არა, მართალს ვამბობ თუ არა?

მარგო – მართალია.

თეიმურაზი – მადლობა უფალსა, მადლობა უფალსა! ახლა კი ყველაფერი ცხადია. ახალვე, ახალვე წავიდეთ აქედან! ახალვე მეთქი! ყველაფერს გაპატიებ! ყველაფერს! დავიწყეთ ახალი ცხოვრება! ჯაყოს კი... არ შევარჩენ! არ შევარჩენ! არ შევარჩენ!

ჯაყო – (*კარებში დგას*) ვის არ შევარჩენ შენა? ვის არ შევარჩენ მეთქი, ბრინკა, ვისა?! ჯაყოს არ შევარჩენ? ჯაყოსა?!

(*ხანგლით მიიწევს თეიმურაზისაკენ*)

მარგო – ჯაყო!... ჯაყო, დამშვიდდი!

ჯაყო – ჯაყოს არ შევარჩენ, ჯაყოსა?! **დედას** გიტირებ ჯაყოი, დედასა! გაგიშვი ჯაყოი, რო ღორივით დაგკლა ეს ბრინკაი, ესა!

მარგო – ჯაყო! გეყოფა, იკმარე!

ჯაყო – ჯაყოს მეშუქრება ბრინკაი?! რა გინდოდეს შენა? ჰა? რა გინდოდეს მეთქი? მარგო? მარგო გინდოდეს? მერე, რათ გინდოდეს? რა შენი საქმე იქნებოდეს ასეთი ცოლი? ვერ აჭმევდე და ვერ შეინახავდე! აქანდის შენთან არ იყავი მარგო? როგორ გახდი მერე? მარგო ძვალთა დაღვრჩი. აბა ახლა გიყურე? ამასავით ინდაურიც ვერ გასუქდება! მაშ! აგრე ვიცის კარგმა ცხოვრებამა! მორჩი! გაათავებდე! მარგო ჯაყოსია და ჯაყო აღარ მოგცემდი, აღარა! ახლა წახვიდოდე და სადაც გინდებოდე იქ გიჩივლებდე!

თეიმურაზი – მარგოს მაინც კკითხთ.

(*პაუზა*)

ჯაყო – მარგოსა? ძალიან კარგი, კკითხთ მარგოსა!

თეიმურაზი – მარგო, დავა შენ უნდა გადასჭრა.

ჯაყო – აბა, მარგო, ვინ გინდოდე, მე თუ ბრინკაი?

(*პაუზა*)

თეიმურაზი – მარგუში, რას გ...გაჩუმებულხარ?

ჯაყო – გითხარი, გითხარი ახლავე, ვინ გინდოდე, მე თუ ბრინკაი?

მარგო – თავი დამანებეთ! გრცხვენოდეთ... *(გადის, მაგრამ ჯაყო უკან შემოათრევს)*

ჯაყო – სად წახვიდოდე?! ახალვე იტყოდე მეთქი ყველაფერი, ახლავე!

თეიმურაზი – მარგო, მე მივდივარ ამ სახლიდან... მოდიხარ თუ რჩები?!

(პაუზა) მარგო, მ... მმივდივარ-მეთქი, მოდიხარ თუ რჩები?

ჯაყო – ჯაყო ძალა არ დაგატან... თუ გინდოდე, წახვიდოდე! ეს შენა და ესეც თეიმურაზი. აბა, გაგათავე! *(ძირს დაავდო მარგო)*

თეიმურაზი – მარგო, უკანასკნელად გ...გვეკითხები, მოდიხარ თუ რჩები? *(მარგო კვლავ დუმს)*

ჯაყო – გათავებული ხარ, ბრინკა, გათავებული! დროა აქედან წახვიდოდე, აბა ჩქარა! გაგათრიე ამ სახლიდან *(თეიმურაზს ფეხს გაკრავს)*

თეიმურაზი – მშვიდობით, მ...მარგო! მ...მშვიდობით... *(ჯაყოს ეცა)* ველურო!.. ეს რა მიყავი?! პირუტყვი?! არამზადავ!

ჯაყო – *(თეიმურაზი კისრისტეხით დაავორა)* ესეც შენა! არც ახლა წახვიდოდე? *(თეიმურაზი ნელა წამოდგა. გონს ვერ მოვიდა წესიერად. იქვე, ახლო შეკრული შეშის ნაჭრები შენიშნა, სწრაფად გამოაძრო თოკი, მარყუჟი გააკეთა...)*

მეშვიდე ეპიზოდი

ჯაყოს ეზო

ჯაყო და ივანე

ჯაყო – ეს საქმე თუ გაგიკეთე ჯაყოსა, სამოცი ჩანახი პური მოგცემ.

ივანე – კარგი, ჯაყო, ვნახავ, ვცდი.

ჯაყო – კიდევ რამე უნდა გითხრამდე: თუ ნაშინდარის სკოლა გაგიკეთე, მეც ერთი ურემი და ერთი კაცი მოგცემ სამუშაოთა. მაგრამ კაპრატივი არ გინდა ჯაყოსა!

ივანე – ვიცი.

ჯაყო – კჩორტუ კაპრატივი! არ გინდა კაპრატივი ნაშინდარსა! ვიცის ჯაყომა, რათ გინდა აქ კაპრატივი. ვიცის! ხალხი ტყავი გინდა გაგადრო, განა! ვიცის, ჯაყომა ვიცის!

ივანე – ჯაყო, კოოპერატივის საქმეებში მე ვერ დაგეხმარები...

ჯაყო – კარგი, კაპრატივის საქმე მერე იყავი. შენ ჯერ თეიმურაზის საქმე გაგიკეთე. აბა, ხელი მომეცი. *(ივანე ხელს არ ჩამოართმევს)*

მერვე ეპიზოდი

ივანეს სახლი

ივანე და ნავაღდმყოფარი თეიმურაზი, რომელიც ტახტზე მიწოლილა, როგორც ჩანს, დიდი ხანია საუბრობენ.

ივანე – მე კი ნუ გამიწყრები. ხომ იცი, სიკეთე მინდა შენთვის, თორემ შენ საქმეში როგორ ჩავერეოდი!

თეიმურაზი – მჯერა, ჩემო ივანე, მ...მჯერა. სოქვი.

ივანე – შენ თუნდ წადი, თუნდა დარჩი. როგორც გნებავდეს, ისე მოიქეცი, მაგრამ...

თეიმურაზი – მაგრამ?

ივანე – მაგრამ მარგოს ბედი უნდა გამოარკვიო, თორემ ისევ შენი სირცხვილი იქნება, თუ ...დღევანდელივით გამოურკვეველ დღეში დასტოვე.

თეიმურაზი – მესმის... ვიცი... მესმის!

ივანე – ...რაც მოხდა, მოხდა! სირცხვილია, მარგო რომ ჯაყოს ხასად დაუსვა. შენს გვარს მაინც ნუ შეარცხვენ, გაეყარე. *(პაუზა)* ძმურად გირჩევ, ძმაო თეიმურ. ჯერ აწონე და მერმე გადასჭერი.

თეიმურაზი – მ...მოვიფიქრებ... მოვისაზრობ. *(კარებში ჯაყო გამოჩნდა. მის ზურვს უკან მარგო დგას)*

ჯაყო – გამარჯვება, ბრინკა! როგორა ხარ? მადლობა ღმერთსა, რომ აგრე გადარჩებოდე.

თეიმურაზი – მ...მმადლობელი, ჯაყო, მადლობელი...

(მარგო თეიმურაზს გვერდით მიუჯდა. ივანემ ჯაყო გარეთ გაიყვანა) მარგუში! მაშ ყველაფერი გ...გათავებულა? იმედი აღარ

არის? (მარგომ სახეზე ხელები აიფარა) მარგო, ჩემო მარგუში! ჩემო ერთადერთო მეგობარო!.. შენ გ...გენაცვალოს თეიმურაზი... შენი ჭირი მე. ყველაფერს გაპატიებ, და... დღავივიწყებ. მე უკვე ნაპატიები და დავიწყებული მაქვს. მე არაფერი არ ვ...ვიცი, არც არაფერი მინახავს, მეტსაც გეტყვი: ყველაფერი ჩემი ბრალია, ჩემი! მარტო მე ვარ დამნაშავე, მარტო მე ვარ ბრალიანი! ახია ჩემზე, ახია!.. მაგრამ დღეს წინანდელი თეიმურაზი მ...მმოკვდა და ახალი დაიბადა. რაც მოხდა, მოხდა!.. მე არაფერი არ მახსოვს, ყველაფერი გაპატიე და დავივიწყე. მარგო! შენც მაპატიე! ხომ აპატიე შენს ძველსა და ერთადერთ მეგობარს? ჩემო ანგელოზო, ჩემო დაუვიწყარო დაო, დედავ და მეუღლე! (დაუჩოქებს)

მარგო — ადე, ადექი ...გეყოფა...

თეიმურაზი — არა, არა, დაიცა! დამაცადე. ჯერ მითხარი, გამაგებინე, რას მიპირებ? თქვი, მარგუში, თქვი, ნუ მომერიდები. მე წინდაწინვე შევეჩვიე ჩემს ხვედრს.

მარგო — ჯერ შენ მითხარი, რას აპირებ, რა გინდა?

თეიმურაზი — მე?... მე რა მინდა? მე რა მინდა? შენთან ყოფნა და შენს გვერდით სიცოცხლე, მეტი არაფერი...

მარგო — ჩემთან ყოფნა?

თეიმურაზი — ნუ შეშინდი. მე მხოლოდ ის მინდა, რომ შენთან ახლოს ვიყო სადმე, რომ ზოგჯერ შორიდან მაინც დაგინახო, მეტი არაფერი.

მარგო — მე არ ვიცი... არ მესმის... ჩემთან როგორ უნდა იყო? არ მესმის... რათ გინდა... რათ გინდივარ?... ჯაყო რას იტყვის?! ქვეყანა რას იფიქრებს.

თეიმურაზი — მე შენი სულიერი ქმარი ვიქნები, არა, ქმარი კი არა, შენი სულიერი მძა და... ერთგული მ...მეგობარი ვიქნები.. მეტს არაფერს გთხოვ...

(ჯაყო ბრუნდება)

ჯაყო — ვერ გაგათავებდეთ აქამდის?

თეიმურაზი — ნუ, ნუ შეშინდები.

ჯაყო — ჯაყოს ბრინკასი არ გეშინიან!

თეიმურაზი — არც უნდა გეშინოდეს; მე შენთვის საშიში აღარა ვარ.

ჯაყო — გინდოდეს თუ არა? ჯაყო ფული მოგცემდე, ბევრი ფული მოგცემდე.

თეიმურაზი — ფულზე ხმა აღარ ამოიღო!

ჯაყო — მაშა, მაშა! ფული არ უნდა აიღებდე! მაშ საქმე გათავებული ხარ. ხვალვე გაეყრებოდე და სალამოს აქედან წახვიდოდე.

თეიმურაზი — არა, ჯაყო! მე აქედან არსად არ წავალ!

ჯაყო — მაშ რას გააკეთებდე აქა? როგორ იცხოვრებდე?

თეიმურაზი — ისევ ღუქანში ვვ... ვიმუშავებ... მაგრამ ერთის პირობით: მარგო ყოველდღე უნდა ვნახო! ნუ გეშინიან, ჯაყო, ნუ გეშინიან, ჩვენში მხოლოდ და-ძმობა იქნება, მეტ არაფერი... მარგოს გვერდით მივუჯდები, ორიოდ სიტყვას ვეტყვი... ან თუ გინდა ხმას არ ამოვიღებ...

ჯაყო — მაშ ჯაყო მარგოს ქმარი იქნები, შენ კი ძმა იქნებოდე, არა?

თეიმურაზი — ჰო, ჯაყო, ჰო! შენ ქმარი და მე ძმა.

მარგო — ჯაყო! წავიდეთ! *(გაღიან)*

მეტხრე ეპიზოდი

ეკლესია

მღვდელი — *(დაინახავს ფეხმორთხმულ თეიმურაზს)* ცოტაოდენი პატივი მაინც დასდე შენს თავს, სახელს და წარსულს. რა დაგემართა? შენი წინაპარი რკინას სჭამდნენ, დათევს ხანჯლით ხოცავდნენ და ყინულზე იძინებდნენ. წინ დაიხედე, ისე ღებხარ შენი მამის საფლავზე, როგორც წიწილა ღვეის მკერდზე!

თეიმურაზი — წიწილა! ხა! ხა!

მღვდელი — მამაშენი და შენი წინაპარიც სულით და ხორციით ფოლადისაგან იყვნენ ჩამოსხმულნი. შენ კი გულის მაგივრად დამპალი ძონძი ჩაგივდია, სულის მაგივრად სიმყრალე დაგიგუბებია, ხოლო ძარღვებში ცხელი სისხლის მაგივრად ჭაობის ღუბელა ჩაგისხამს. ისე დაკნინდი და დაილიე, რომ ვაჟკაცობისა აღარაფერი გაცხია.

თეიმურაზი — ახია ჩემზე, ახი! *(შეშლის ივანე, სურს მღვდელი დააშოშმინოს და თეიმურაზი გაიყვანოს, ვიდრე მეტორწინენი შემოვლენ, მაგრამ გვიანლაა. გამოჩნდებიან მარგო და ჯაყო)*

ივანე — *(ჩურჩულით)* თეიმურაზ!

(თეიმურაზს მარგოსთან პირველი შეხვედრა აგონდება)

მარგო — გთხოვთ... ბილეთი იყიდეთ...

თეიმურაზი – რა ბილეთი?

მარგო – წარმოდგენას ვმართავთ ღარიბ ქალების სასარგებლოდ.
უნდა თქვენც დაგვეხმაროთ.

თეიმურაზი – დიდი სიამოვნებით დავეხმარები თქვენისთანა... თქვენი
გვარი და სახელი?

მარგო – მარგარიტა ყაფლანიშვილი გახლავართ.

თეიმურაზი – ს...სსაკვირველია! ს...სსაოცარია!

მარგო – რა არის საოცარი?

თეიმურაზი – ჩვენ ორივენი ობლები ვართ.

მარგო – ამ ქვეყნად ობლები ბევრნი არიან.

თეიმურაზი – მართალია, მაგრამ ორივენი ჩვენი გვარის უკანასკნელი
ჩამომავალნი ვართ.

მარგო – ეს კი მართლა საკვირველია.

მღვდელი – *(ხმამღლა)* ახალავე წადი აქედან!

თეიმურაზი – ვაიმე, დედა!

ივანე – თეიმურაზ, რა დაგეშართა?!

მღვდელი – *(ხმამღლა)* ახალავე გადი ეკლესიიდან *(ჯაყოს)*
გსურს თუ არა შეუღლება? *(ჯაყომ ვერ გაივო)* გინდა თუ არა
მარგარიტაზე ჯვარის დაწერა?

ჯაყო – გინდა, მაშ!

ივანე – თეიმურაზ, ვერ მიცანი? ვერა მცნობ?

მღვდელი – ახალავე გადი ეკლესიიდან!

თეიმურაზი – *(ხმამღლა)* რაო? წავიდე?... რად უნდა წავიდე?... მე
ეკლესიაში არ ვლოცულობ!

ივანე – წირვა გათავდა!..

(თეიმურაზი მარგოს დამცინავ მზერას წააწყდა)

თეიმურაზი – რას იკრიჭებით, ქალბატონო ფალუს? თქვენ რა
უფლება გაქვთ, რომ მაგოდენა გესლს ანთხევთ, მაღამ ფალუს?

ჯაყო – ბრინკა!

*(ჯაყომ ვერაფერი გაბედა – თეიმურაზი ხალხში დგას. ჯაყომ
მარგო სწრაფად გაიყვანა ეკლესიიდან)*

თეიმურაზი – კმარა, კმარა მეთქი!

ივანე – ნუ ყვირი!

თეიმურაზი – ვყვირი! რას ჩამაცივდი; ივანე? რა გინდა ჩემგან?
საკუთარ პანაშვილს დავესწარი! ჩემივე დასაფლავება ვნახე! ხა-
ხა-ხა!

ივანე – თეიმურაზ!

თეიმურაზი – დამანებე თავი, ივანე! რად ჩამაცვიდი? ვიცი, რომ ეკლესიაში პანაშვიდი კი არ არის, არამედ ჯვრისწერაა, ქორწილი. ჯაფო ჯივამშვილი ჯვარს იწერს მარგო ხევისთავზე. ვიცი, ვიცი! მაგრამ ეს ქორწილი ჩემი პანაშვილია, პანაშვიდი.

ივანე – საწყალო!

თეიმურაზი – *(ხალხს)* რაო? ვინა თქვა „საწყალო?!“

ივანე – წამო, თეიმურაზ, წავიდეთ.

თეიმურაზი – *(ხალხს)* არც საწყალი ვარ და არც უბედური! მე სნეული ვარ, სნეული... ვარ... ვიყავი... დღემდე ვიყავი... ვაიბე დედა!

(და იქვე ჩაიკეცა)

მღვდელი – მზემ თავი ამოჰყო, მიდამო გაანათა. გაათბო და გააცოცხლა. დილის ნისლით შემოსილი სოფელი და კაშკაშა მზე ერთმანეთს უცინოდნენ. დიდი არხის წყალი ღიღინებდა, მოუსვენარი ღიახვი დილის ზღაპარს მღეროდა. თეიმურაზი მობრუნდა და გზას გაუდგა. ზურგზე პატარა ბოხჩა ეკიდა და ხელში ჯოხი ეჭირა.

(ივანე წერილს კითხულობს)

ივანე – დიდი მადლობელი დახმარებისათვის და მასპინძლობისათვის, ივანე. ისე არ მოკვდება თეიმურაზი, რომ სიკეთე ერთი ასად არ გადავიხადოს. მივდივარ... არ ვიცი, როდის ან სად შეგხვდები. არც ის ვიცი, გნახავ ოდესმე თუ არა. ახლა მივდივარ ახალი ბედის საძებნელად. რაც მოხდა-მოხდა! რაც იყო – წავიდა. და აღარ დაბრუნდება. ღმერთმა ხელი მოგიმართოს. მშვიდობით იყავი, ჩემო თეიმურაზ!

მეათე ეპიზოდი

ივანე – „რამდენიმე თვის შემდეგ ოთხმოცი წლის მოხუცივით დაბერებული ხევისთავი იმავე ნაშინდარს მოადგა. წელში სამად მოხრილიყო, დამსხვრეულ სხეულს ძლივს მოათრევდა, სქელ ჯოხს ყავარჯნად ხმარობდა. ქადილით წასული მებრძოლი ერთგული ძაღლივით უბრუნდებოდა სოფელს. სანამ თეიმურაზი ახალი ქვეყნის და ბედის ძებნაში სადღაც დაბორიალებდა, მისი ნასახლარის ზემო სართული სკოლად გადაეკეთებინათ, ხოლო

ქვემოთ სართულში კოოპერატივი გაეხსნათ. *(თეიმურაზი ჯაყოს კარმიდამოს უახლოვდება)*

ჯაყო — *(დაინახავს თეიმურაზს და გამოვარდება)*. ბრინკა, მოხვიდოდე?! აბა დაჯდებოდე და მეტყოდე, აქამდე სად იხეტიალებდე და დაეთუოდე? *(პაუზა)* აკი გითხარი ჯაყომა, ნუ წახვიდოდე მეთქი! რა გინდებოდა ვითომა, რომ ფეხი დაგკარი და გაიქეცი? რა მოიგე? ანდე, როგორ გახდებოდე. აკი გეტყოდე ჯაყოი: ნუ წახვიდოდე, აქ დარჩებოდე, ღუქანს მოუვლიდე და ბუღალტერიასაც გააკეთებდე, თორემა ყველანი გატყუებდე ქეშელასა. საწყალი ჯაყოი! ძალიან ბევრი წააგე. ღუქანი დაკეტე ჯაყომა. იმ სიმორეზე ხალხი აღარ მიდიხარ. შენს სახლში ახლა კაპრატივი გახსენი მთავრობამა, გინდა ტყავი გააძრობდე ხალხსა. ეგენი კი იძახოდე: ხალხი იაფი საქონელი უნდა მოგცეო. მამა გიცხონდა. ვითომ არ ვიცის ჯაყომა, როგორ უნდა მოატყუებდე ხალხი?!

თეიმურაზი — აი, დავბრუნდი...

ჯაყო — ახლა ჯაყოს სახლი აღარა გაქვს. სახლიც წაგართვეს, ავეჯიც და ყველაფერიც... ოქროც, ვერცხლიც, სარკეც, ხმალ-ხანჯალიც და ყველაფერიც. სახლი წაგართვეს და სკოლა გაგიკეთეს. რა ოხრად გინდა ჯაყოს სკოლაი? თუ ჯაყოს განათლება არა გაქვს, კარგი ბიწი ვერა ხარ, რაღა! ბრინკა, იცი რა გითხრამდე? მოდი, ის სახლი შენ წაიღებდე. ღმერთმანი, მთავრობა ისევ მოგცემდე ეს სახლი.

თეიმურაზი — არ მომცემენ, ჯაყო.

ჯაყო — მოგცემენ-მეთქი! ისევ ერთად იცხოვროთ მე და შენა. შენ მარგოს ძმა ვიქნები. მე კი ქმარი. ასე არ გინდოდეს წინადა?

თეიმურაზი — ჰო, მაგრამ... სახლს არ მომცემენ, ჯაყო.

ჯაყო — მოგცემენ-მეთქი! ბრინკა, მოდი შევრიგდეთ. რაც მოხდა, მოხდა! ჯაყო ჯავრიანი კაცი არა ხარ.

თეიმურაზი — რა თქმა უნდა.

ჯაყო — ღმერთმანი, ჯაყომ ყველაფერი დაივიწყე. შენ ისევ ღუქანში ივაჭრებდე, ჯამაგირიც მოგცემდე. თვეში ხუთი მანეთი ხომ გეყოფოდეს?

თეიმურაზი — მეყოფა, კარგად მეყოფა.

(უცებ ბავშვის ტირილი გაიხმა)

ჯაყო — მართლა, ბრინკა, აბა ერთი ნახავდე პატარა ჯაყოსა! ეს ერთი და სხვა ათასი! მაშ, მაშა! *(თეიმურაზი ისე მისჩერებია ბავშვთან მარგოს, რომ ჯაყო გადის)*.

თეიმურაზი — ავად ხომ არა ხარ, მარგო?

მარგო — არა.

თეიმურაზი — მაშ რად გახდი ევრე? ხომ კარგადა ხარ? *(პაუზა)*
მარგო, რატომ პასუხს არ მაძლევ? ისეთი რა დავაშავე, რომ
ორი სიტყვაც არ მაღირსე?

მარგო — იმიტომ, რომ... იმიტომ, რომ მართლა ღირსი არა ხარ!
შენზე ცუდმდელი სატანაც არ იქნება... შენის თავმდაბლობით
შენი თავიც დაღუპე და მეც გამაუბელურე...

თეიმურაზი — შენ გაგაუბელურე? მე? მე? როგორ? რით?

მარგო — ოჰ, თეიმურ! ეს რა მიყავი? რა ღლეში ჩამავდე! ღმერთმა
ჩემი ცოდვა შენ დაგაკისროს!

თეიმურაზი — მარგო, მარგუში, გ...გამაგებინე... არაფერი მესმის...

მარგო — ვერც გაიგებ! ვერასოდეს ვერ გაიგებ! ახლა კი წადი აქედან...
ახლავე წადი! წადი და აღარ დაბრუნდე, აღარ დაძინახო... აღარ
დამძინახო... არასოდეს...

(გაღის)

თეიმურაზი — *(ცოცხლობს)*, მიაძახებს, მაშ... მშვიდობით... მარგო...

(მოდის, კარში თავს შემოყოფს და მერე შემოდის ჯაყო)

ჯაყო — ბრინკა, იცი რას გითხრამ? შენ რომ მოკვდებოდე, ხევისთავის
გვარიც აღარ იქნებოდეს. მოდი, საქმე ისე გაიკეთებდე, რომ ამ
პატარა ჯაყოსა ხევისთავი დაგარქმევდე, ჰა, რას იტყოდე? ჰა,
რას იტყოდე, ხევისთავი დაგარქვათ. თუ არას პატარა ჯაყოსა?
სად წახვიდოდე, ბრინკა? *(თეიმურაზს არაფერი ესმის. გარეთ
გამოდის, ორღობებს აუყვება. წინ ნინიკა აეტუზა, ივანეც იქვეა,
კიდევ რამდენიმე გლეხი).*

ივანე — ოჰ, თეიმურაზ, შენა ხარ? მშვიდობაში შენი დაბრუნება?!

თეიმურაზი — ნუ დამცინი, ივანე!

ივანე — აბაიძე! რა გაქვს სასაცილო, შე კაი კაცო?

თეიმურაზი — დასაციინი ისა მაქვს, რომ დავბრუნდი.

ივანე — ძალიან კარგი ქენი, რომ დაბრუნდი.

ნინიკა — ხომ გაიგე, რომ სკოლა გავხსენით და კოოპერატივიც
დავაარსეთ. მხარში მოგვიდექ და იმუშავე.

თეიმურაზი — რა ჩემი საქმეა სკოლა და დახლი.

ილა — თუ ჯაყოს ჩაუდექი დუქანში, რატომ კოოპერატივში არ
გინდა მუშაობა?

ნინიკა — ისევ ჯაყოსთან გირჩევნია დაბრუნება?

თეიმურაზი – ღმერთმა დამიფაროს! ღმერთმა დ...დდამიფაროს...

ივანე – არც მესამე გზა მოსჩანს, მაშასადამე...

თეიმურაზი – მაშასადამე?

ნინიკა – ან მასწავლებლობა, ან კოოპერატივი! რომელი გინდა?

(პაუზა)

რომელი გინდა?

თეიმურაზი – კოოპერატივი.

ივანე – მაღლობა უფალსა!

ნინიკა – მოიტა ხელი... ალბათ, ისევ შენს ნასახლარში, შენ წინანდელ

ოთახს დაგიბრუნებთ, იქნება შენი ავეჯიც ჩაგაბაროთ.

თეიმურაზი – ავეჯი? ჯაყოს აღარ ეკითხებით?

ნინიკა – ჯაყოს დრო წავიდა!

ილა – რაც შენ გეკუთვნოდა, ერთი ნივთიც არ გავატანეთ.

ივანე – ზოგი ავეჯი სოფლის საბჭოს მისცეს, ზოგი სკოლას და ზოგიც მასწავლებელს.

თეიმურაზი – *(ჯაყოს მოჰკრა თვალი, რომელიც მათ შორიდან უთვალთვალეებს)* მართალია მეთევზე, რომელმაც მღვრიე წყლით ისარგებლა. ბრალიანი არც მგელია, რომელიც უპატრონო ბატკანს წააწყდა. კისერიც მოუტეხიათ თევზებსაც და ცხვრებსაც. ქვეყანას იმათთვის არა სცალიან. ის თავისთვის ტრიალებს და შეჭმულ ბატკნებს და თევზებს არც კი ამჩნევს. მაგრამ კიდევ არის ვიღაც ამ ქვეყნად ღმერთის გარდა. ის „ვიღაცა“ ურმით დასდევს ფეხმარდ მგლებს...

ნინიკა – ურმითა?

თეიმურაზი – ჰო, ურმით დასდევს. ბოლოს, რაც უნდა მარდად ირბინოს მგელმა, სადაც უნდა გადაიკარგოს, ურმით მღევარი ვიღაც იმ მგელს მაინც დაეწევა და კბილებს დააგლეჯს. ასეა მომართული ეს ქვეყანა!

ფარდა